

باسمه تعالی

گزارش توجیهی، محورهای پیشنهادی مذاکرات
به همراه اسناد مشترک جهت سفر جناب آقای
دکتر رئیسی ریاست محترم جمهوری اسلامی
ایران به سوریه

تاریخ سفر: 6 و 7 دی ماه 1401

تهیه: اداره دوم غرب آسیا و شمال آفریقا

فهرست مطالب :

1. گزارش آخرین تحولات سیاسی و روابط اقتصادی با سوریه
2. گزارش توجیهی و محورهای پیشنهادی مذاکرات پیرامون آخرین تحولات فلسطین و رژیم صهیونیستی
3. ملاحظات و محورهای پیشنهادی سایر بخش های وزارت متبوع (سیاسی و کنسولی)
4. محورهای پیشنهادی وزارت نفت و وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
5. گزارش وضعیت امور دینی و مذهبی و محورهای پیشنهادی مذاکرات در دیدار با علمای سوریه
6. محورهای کنفرانس مطبوعاتی رئیس محترم جمهور در سوریه
7. فهرست اسناد امضاء شده میان دو کشور ایران و سوریه
8. بیانیه مشترک مطبوعاتی دو رئیس جمهور
9. متن پیشنهادی یادداشت تفاهم جامع همکاری های میان دو کشور

1) گزارش آخرین تحولات سیاسی و روابط اقتصادی با سوریه

الف) آخرین تحولات سوریه

* مقدمه:

سوریه از ابتدای سال 2011 درگیر بحرانی بزرگ شد که هنوز پس از گذشته یازده سال، بر سر راه حلی پایدار برای آن توافق حاصل نشده است. در این مسیر، نشست‌های ژنو 1 و 2 و نشست‌های دوستان سوریه در وین برگزار و به تصویب قطعنامه 2254 شورای امنیت سازمان ملل متحد ختم شد. به دنبال بن بست در مذاکرات سیاسی ژنو و تشدید درگیری‌های نظامی در سوریه، به همت کشورهای ایران، روسیه و ترکیه، «روند آستانه» شکل گرفت، که این ابتکار موفق شد آرامشی نسبی بر اکثر مناطق این کشور حاکم نماید.

از نوامبر 2019 به دنبال توافق در «کنگره مردمی سوریه» (2017 در شهر سوچی روسیه) و با تلاش‌های سه کشور ضامن در روند آستانه و تسهیل‌گری نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد «کمیته قانون اساسی سوریه» در ژنو آغاز به کار کرد. اولین نشست این کمیته با موفقیت و بدون مشکل خاصی برگزار شد ولی نشست‌های بعدی آن به دلیل اختلاف نظر شدید میان هیات‌های دولتی و معارضة به شکست انجامید. هشتمین نشست این کمیته بدون دستاورد یا پیشرفت خاصی در هفته دوم خرداد 1401 در ژنو برگزار شد.

* بحران اوکراین و تأثیرات احتمالی آن بر روند تحولات سوریه:

احتمال می‌رود بحران اوکراین در چند زمینه بر روند تحولات در سوریه تأثیرگذار باشد: 1) کاهش تمرکز نظامی روسیه بر تحولات میدانی سوریه و در نتیجه، افزایش فعالیت‌های گروه‌های تروریستی؛ 2) کاهش حمایت روسیه از سوریه در زمینه تامین مایحتاج اقتصادی به ویژه گندم و غلات؛ 3) سازماندهی تروریست‌ها و اعزام تعداد قابل توجهی از آنها به اوکراین توسط کشورهای غربی با همکاری ترکیه جهت مبارزه با ارتش روسیه و در مقابل، بسیج نیرو از مناطق تحت کنترل دولت سوریه برای مبارزه با ارتش اوکراین.

شایان ذکر است بشار اسد رئیس جمهور سوریه یک روز پس از آغاز عملیات نظامی روسیه در اوکراین، طی تماس تلفنی با همتای روسی خود، از این اقدام نظامی روس‌ها در اوکراین، اعلام حمایت کرد.

* احتمال انجام عملیات نظامی جدید ترکیه در خاک سوریه:

ارتش ترکیه از مرداد 1395 تاکنون سه عملیات نظامی با عناوین «سپر فرات»، «شاخه زیتون» و «چشمه صلح» به بهانه مبارزه با تروریسم داعشی و گروه کردی PKK و شاخه سوری آن YPG در مناطق مختلف شمال سوریه انجام داده و بخش‌های بزرگی از خاک این کشور را به اشغال خود در آورده است. مقامات ترکیه از یک طرف تاکید می‌کنند که در تلاش برای عادی سازی روابط با سوریه هستند در عین حال گزینه انجام عملیات نظامی جدید در شمال سوریه همچنان مورد نظر آنها است و در صدد ایجاد منطقه امنی به عمق 30 کیلومتر در نوار مرزی مشترک با سوریه هستند.

برخی نیت ترکیه در انجام این عملیات‌های نظامی را تغییر ساختار جمعیتی به ضرر کردها و حتی دولت سوریه، گسترش منطقه تحت تصرف «گروه‌های تروریستی مسلح سوری» و دولت‌سازی در این منطقه و همچنین تلاش برای به کارگیری آنها علیه دمشق در مذاکرات مربوط به آینده سوریه و یا الحاق مناطق اشغالی سوریه به خاک ترکیه، توصیف کرده‌اند. جمهوری اسلامی ایران نیز تلاش‌هایی به منظور جلوگیری از حمله نظامی ترکیه به شمال سوریه و برگزاری مذاکرات امنیتی میان دمشق و آنکارا در ارتباط با پرونده کردی را در دستور کار سیاست خارجی خود قرار داده است. در همین راستا، نشست سران آستانه در تهران (تیرماه 1401) برگزار شد. ایران و روسیه در این نشست ترکیه را متقاعد کردند تا از هرگونه اقدام نظامی در شمال سوریه اجتناب کند که تاکنون موثر بوده است.

* وضعیت منطقه شرق فرات سوریه و پرونده کردی:

هر چند ارتش سوریه و نیروهایی از روسیه در بخش‌هایی از این منطقه حضور دارند ولی کردهای سوریه با حمایتی که از آمریکا دریافت می‌کنند با دو تشکیلات نظامی (قسد) و سیاسی (مسد) خود، بر اغلب آن منطقه به ویژه میدان‌های مهم نفتی سیطره دارند. بر اساس اخبار موثق، آمریکایی‌ها در حال استخراج و سرقت نفت سوریه در این منطقه هستند. با این حال، دولت سوریه در حال مصالحه و سر و سامان دادن به اوضاع مردم در جنوب استان‌های دیرالزور و رقه است که با مانع‌تراشی‌هایی از سوی کردها و آمریکایی‌ها مواجه است. وساطت روس‌ها میان دولت و کردها تاکنون به نتیجه ملموسی نرسیده است.

* وضعیت ادلب (شمال غرب سوریه):

وضعیت کنونی ادلب رضایت بخش نیست زیرا غرب و به ویژه ترکیه به دنبال تثبیت آتش بس میان ارتش سوریه و گروه‌های تروریستی و پذیرش جبهه النصره به رهبری محمد الجولانی به عنوان یک گروه معتدل است.

مفاد توافق 5 مارس 2020 دوجانبه روسیه و ترکیه به طور مکرر توسط گروه‌های تروریستی مستقر در این منطقه نقض می‌شود و طرف ترک نیز از بازگشایی اتوبان M4 (حلب - لاذقیه) و دور کردن مسلحین از شمال و جنوب این بزرگراه، بر اساس توافق مذکور، استنکاف می‌ورزد. از سوی دیگر، این موضوع که بخشی از خاک سوریه از جمله منطقه ادلب خارج از کنترل و حاکمیت دولت سوریه است، برای دولت این کشور و متحدان آن ناخوشایند می‌باشد به ویژه آنکه اکنون این منطقه به مثابه پایگاهی برای گروه‌های تروریستی از جمله گروه‌های وابسته به القاعده تبدیل شده است. درگیری‌ها و تحولات اخیر در شمال غربی سوریه و پیشروی‌های گروه تروریستی جبهه النصره به فرماندهی محمد الجولانی، با در هم کوبیدن گروه‌های کوچک مسلح تحت حمایت ترکیه و تصرف شهر عفرین و مناطق اطراف آن، موید طراحی‌های فوق الذکر است.

* تحولات در استان جنوبی درعا و فعال شدن اردن:

به دنبال انتشار اخباری در خصوص کاهش حضور نیروهای روسی به عنوان طرف ضامن آتش بس در استان درعا، ترورها، حملات به مقرهای نیروهای سوری و انفجارات طی ماه‌های اخیر در این منطقه افزایش یافته است. در همین چارچوب پادشاه اردن مدعی شد که خروج نیروهای روسی و پر شدن این خلاء توسط ایران و حزب‌الله تهدیدی برای امنیت اردن به شمار می‌رود. پس از این اظهارات، بلافاصله شاهد اتهامات وزارت دفاع و وزارت کشور اردن در خصوص کشف محموله‌های مواد مخدر و محموله سلاح در مرز مشترک با سوریه بودیم. این در حالی است که زمزمه‌های سازماندهی مجدد گروه‌های معارضة مسلح سوری در استان درعا و یا تشکیل ائتلافی نظامی متشکل از اردن، عربستان و مصر مطرح شده است. لذا این احتمال که طرف اردنی (و محور عربی) به بهانه تامین امنیت مرزهای اردن دست به کار مشابهی همچون ترکیه در مرزهای جنوبی سوریه بزند، مطرح شده است.

* تداوم حملات رژیم صهیونیستی به خاک سوریه:

حملات رژیم صهیونیستی به بهانه مقابله با حضور نظامی جمهوری اسلامی ایران و ارسال سلاح به حزب‌الله به مناطق مختلف سوریه ادامه دارد. شورای امنیت سازمان ملل متحد در قبال این اقدامات تجاوزکارانه، سکوت معنی داری در پیش گرفته است. از سوی دیگر، فشارهای دیپلماتیک کشورمان و اعتراضات سوری‌ها از یک سو و مواضع این رژیم در قبال اوکراین، روسیه را به ابراز مخالفت علنی با این حملات وادار نموده است.

* استمرار حضور نامشروع نیروهای نظامی آمریکا در سوریه:

حضور نظامیان تروریست رژیم آمریکا در دو منطقه شرق فرات و التنف سوریه همچنان ادامه داشته و پایگاه‌های متعددی در این مناطق تأسیس کرده‌اند. آنها در منطقه تنف دو مأموریت عمده برای خود تعریف نموده‌اند: 1) ممانعت از بازگشایی مرز زمینی میان عراق و سوریه و در نتیجه عدم امکان استفاده جمهوری اسلامی ایران از این گذرگاه برای تجارت با سوریه و لبنان از طریق عراق و دسترسی به مدیترانه 2) سازماندهی و تجهیز داعش و گروه مسلح «مغاویر الثوره» جهت مقابله با ارتش سوریه و نیروهای هم‌پیمان آن.

حضور آنها در منطقه شرق فرات و حمایت از کردهای سوریه باعث شده است: 1) این منطقه خارج از حاکمیت مستقیم دولت سوریه باقی بماند، 2) سطح مطالبات و خواسته‌های کردها بالاتر رفته و نسبت به توافق با دولت سوریه بی‌انگیزه شوند. 3) مضاف بر این موارد، کردهای سوریه تشکیلات سیاسی خودگردانی ایجاد کرده و حتی بر شهرها و روستاهای عرب نشین این منطقه اعمال حاکمیت نمایند. در این میان، نظامیان آمریکایی به سرقت نفت این منطقه ادامه داده و از ورود نفت و غلات تولیدی آن به مناطق تحت حاکمیت دولت جلوگیری می‌کنند.

* وضعیت آوارگان سوری:

آوارگان سوری دو دسته‌اند: 1) بخشی از آنها به خارج مهاجرت کرده‌اند؛ 2) بخش اعظمی در داخل بی‌خانمان و آواره شده‌اند. متأسفانه تبلیغات غربی - عربی و تمرکز اصلی آنها، روی آوارگان سوری خارج از سوریه است ولی به آوارگان داخل سوریه را که بار آن بر دوش دولت سوریه است، توجهی ندارند. طبق آمار کمیساریای عالی پناهندگان ملل متحد، حدود 6.76 میلیون شهروند سوری به کشورهای دیگر مهاجرت کرده‌اند که بیشترین ارقام مربوط به کشورهای همسایه سوریه است. آوارگان سوری در کشورهای محل استقرار خود (به ویژه در کشورهای همسایه) وضعیت مناسبی ندارند و با مشکلات عدیده امنیتی، اجتماعی و اخلاقی مواجه هستند. کشورهایی که میزبان بیشترین تعداد از آوارگان سوری می‌باشند در جدول زیر آمده است:

کشورهای میزبان آوارگان	جمعیت آوارگان سوری
ترکیه	3.4 میلیون (اعلامی دولت ترکیه: 3.7 میلیون)
لبنان	852.718 (اعلامی دولت لبنان: 1.5 میلیون)
اردن	668.332
آلمان	616.325
عراق	245.952
مصر	133.568
سوئد	114.995
سودان	93.490
بریتانیا	11.412
آمریکا	8.709
الجزایر	6.750
برزیل	3.918
کره جنوبی	1.249

ب) وضعیت اقتصادی سوریه و همکاری‌های مشترک ج.ا. ایران با سوریه

* اوضاع اقتصادی کشور سوریه:

اقتصاد سوریه با تشدید تحریم‌های اروپایی و آمریکایی به ویژه قانون تحریمی سزار یا قیصر در سال 1398 شمسی با مشکلات بسیاری از جمله تنزل ارزش پول ملی (در حال حاضر 6600 لیبره سوریه معادل یک دلار) مواجه شده است. طبق برآوردهای بین‌المللی سوریه به حدود 500 میلیارد دلار برای بازسازی و احیای زیرساخت‌های کشور نیاز دارد. اکنون مشکل کمبود گندم و متعاقباً نان و کمبود شدید سوخت در سوریه وجود دارد که نارضایتی مردم را سبب و این موضوع فعالیت اقتصادی در سوریه را بسیار دشوار ساخته است. علاوه بر اینها بحران مالی لبنان ظرف دو سال گذشته و سقوط ارزش لیر ترکیه در سال جاری نیز اثرات منفی و ملموسی را بر اقتصاد سوریه گذاشته است، چرا که شهروندان سوری فعالیت‌های اقتصادی قابل توجهی در این دو کشور دارند و بخشی از دارایی‌هایشان را در بانک‌های این دو کشور پس‌انداز کرده‌اند. افزون بر این سوریه در سال جاری میلادی با بزرگترین خشکسالی ۷۰ سال گذشته خود دست به گریبان بوده است به طوری که پیش‌بینی می‌شود برداشت گندم به کمترین سطح خود طی چند دهه گذشته سقوط کند. وقوع جنگ اوکراین و بالا رفتن قیمت گندم و مواد غذایی نیز در ماه‌های اخیر به این مشکلات افزوده شده است. به ویژه آنکه اوکراین و روسیه در سال‌های گذشته در زمره صادرکنندگان گندم و مواد غذایی به سوریه بوده‌اند. مجموع این عوامل چشم‌انداز بسیار دشواری را پیش روی اقتصاد سوریه قرار داده است.

ایران برای کمک به سوریه خطوط مختلف اعتباری و کالایی، به ویژه خط اعتباری نفتی در نظر گرفته است که در حال جریان و پیگیری است. در مقابل، برخی موافقت‌نامه‌ها و قراردادهای را برای پوشش بخشی از این بدهی‌های سوریه، با طرف سوری نهایی و برخی نیز هنوز نهایی نشده‌اند. حجم تجارت ایران و سوریه در سال 1400 شمسی 248 میلیون دلار بوده است (میزان صادرات ایران به سوریه: 218 میلیون دلار، میزان واردات ایران از سوریه: 30 میلیون دلار) که با توجه به روابط راهبردی میان دو کشور، خیلی پایین است.

* رخدادهای مهم روابط اقتصادی دو جانبه:

- اجلاس چهاردهم کمیته عالی همکاری‌های ج.ا. ایران و ج.ع. سوریه در بهمن 1397 (ژانویه 2019) در دمشق در سطح معاون اول رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر سوریه به امضاء رسید و مهمترین دستاورد آن « موافقت‌نامه همکاری‌های راهبردی و بلندمدت اقتصادی » بود که میان ج.ا. ایران و ج.ع. سوریه که در بهمن ماه 1397 به امضای معاون وقت اول رئیس‌جمهور از یک طرف و نخست‌وزیر وقت سوریه از طرف دیگر رسید، این موافقت‌نامه

دارای جامعیت فراگیر و کلی به تمامی موافقتنامه های امضاء شده میان دو کشور است. این موافقتنامه بایستی در مجلسین دو کشور ایران و سوریه به تصویب برسد، ولی متأسفانه به دلیل برخی موارد حقوقی بسیار جزئی، تصویب این موافقتنامه در مجلس شورای اسلامی عملاً امکانپذیر نشده است.

مقرر است اجلاس پانزدهم کمیته عالی همکاری های دو کشور به زودی در تهران برگزار گردد. تهیه اسناد و هماهنگی با سایر وزارتخانه ها و ارگان های مسئول از سوی وزارتخانه راه و شهرسازی بعنوان مسئول کمیسیون مشترک در حال پیگیری است.

- سند تعیین میزان بدهی ج.ع. سوریه به ج.ا. ایران در سفر مهر ماه 1401 مرحوم آقای رستم قاسمی وزیر سابق راه و شهرسازی به سوریه به امضای ایشان و وزیر اقتصاد و تجارت خارجی سوریه رسید. چگونگی اجرای این سند باید توسط کارشناسان اقتصادی و حقوقی دو کشور دنبال شود و از سوی دیگر با توجه به شرایط سخت اقتصادی سوریه، وصول بدهی ها بسیار سخت بوده و عملاً در شرایط حاضر امکان پذیر نیست.

- حسب تصمیمات متخذه توسط شورای عالی امنیت ملی خط اعتباری یک میلیارد دلاری اول که به سوریه پرداخت شده است تاکنون از جانب سوریه تسویه نگردیده است.

- تاکنون معادل 270 میلیون دلار به منظور اجرای خط اعتباری دوم (یک میلیارد دلار) پرداخت شده است. بر اساس اعلام دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، اجرایی سازی مابقی خط اعتباری دوم کشور مذکور منوط به تصویب و ابلاغ آئین نامه مربوطه از سوی کارگروه نظارت دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی می باشد. شایان ذکر است علت اصلی عدم واگذاری مابقی خط دوم، کمبود نقدینگی از سوی بانک مرکزی اعلام گردیده است.

- موافقتنامه «همکاری مشترک اقتصادی» 2015 (1393) در واقع به منظور تسویه برخی از بدهی های سوریه در سال 1393 به امضای دو طرف رسید و اجرایی کردن پروژه های این توافقنامه طبق مصوبه شورای عالی امنیت ملی به قرارگاه سازندگی خاتم الانبیاء (ص) به عنوان نماینده ج.ا.ایران واگذار گردید. قراردادهای مربوط به واگذاری معدن فسفات در استان حمص، قرارداد اکتشاف و استخراج بلوک 21 و 12 نفتی، همچنین طرح اپراتور سوم و یک طرح گاوداری و دریافت 30 درصد از درآمدهای بندر لاذقیه و در نهایت دریافت مقداری زمین در منطقه حلب و دیرالزور در حال اجرا هستند.

- اصلی ترین مشکلات روابط اقتصادی ایران و سوریه در زمینه روابط بانکی، حمل و نقل (دریایی، هوایی و زمینی) متمرکز است. نقل و انتقالات مالی بین دو کشور در حال حاضر از طریق صرافی ها صورت می گیرد که هزینه سنگین تری بر تجارت تحمیل می کند.

- حمل و نقل دریایی: یکی از مهمترین مشکلات موجود در گسترش روابط اقتصادی و تجاری دو کشور، موضوع حمل و نقل دریایی است که به جهت حجم کم بار صادراتی به سوریه، امکان تامین کشتی مستقل برای این مسیر امکانپذیر نیست، لذا این موضوع به تصمیم حاکمیتی نیاز دارد و خود سبب گسترش تجارت میان دو کشور می گردد.

راه اندازی کریدور ایران-عراق- سوریه یک ضرورت اصلی و اساسی در توسعه همکاریهای تجاری میان دو کشور است زیرا ایجاد کریدور حمل و نقلی ایران - عراق - سوریه دسترسی ایران به دریای مدیترانه را از طریق مرز البوکمال به مراتب کوتاه تر از شرایط فعلی خواهد کرد ولی عراق به جهت سیاسی (خواست آمریکا) تمایلی برای شرکت در نشست سه جانبه با ایران و سوریه ندارد.

در حال حاضر انجام چهار پرواز در هفته با توجه به تعداد جا به جایی مستشاران ارگان ها، کفایت تعداد مسافر، زوار و تجار میان دو کشور را ندارند، ولی خطوط هوایی به جهت ترس از تحریم ها، به سوریه پرواز نمی کنند، لذا این موضوع نیز به تصمیم حاکمیتی برای گسترش پروازها را می طلبد.

* ناهماهنگی های داخلی در زمینه اتخاذ سیاستگذاری واحد اقتصادی در تعامل با دولت سوریه:

- چهارده سازمان و نهاد جمهوری اسلامی ایران در سوریه فعالیت مستقیم دارند که هماهنگی میان بخشی میان این واحدها یکی از مهمترین برنامه ها در تعامل با دولت، وزراء و سازمان های سوریه است که بطور حتم و بر اساس دستور رئیس جمهور محترم بایستی این محور اساسی در سفیر و سفارت ج. ا. ایران تمرکز یابد و این موضوع بایستی مستقیماً توسط رئیس جمهور محترم به همه نهادها اعلام گردد.

- یک همکاری ضروری و فوری با سوریه؛ اوضاع اقتصادی در کشور سوریه، هر ماه نسبت به ماه قبل سقوط می کند و در عین حال نیازمند شدید بازسازی اقتصادی بمنظور نجات اقتصادی کشور است. در طول ده سال گذشته، جمهوری اسلامی ایران هر ماهه با ارائه دو میلیون بشکه نفت به یاری این کشور شتافته است و اخیراً با تصویب شورای عالی امنیت ملی، این مقدار به سه میلیون بشکه در ماه (پنجاه درصد) افزایش یافته است.

با توجه به سند تعیین میزان بدهی سوریه، لازم است به منظور حصول به بخشی از بدهی های کشورمان از سوریه بخواهیم.

- « صندوق توسعه و ضمانت همکاری اقتصادی » میان دو کشور ایجاد تا برخی از طرح های زیربنایی اقتصادی که نیاز چندانی به ارز خارجی ندارند از طریق واریز بخش اندکی از مبالغ نفتی کشورمان در آن صندوق، منابع

طرح های اقتصادی اساسی تامین و همکاری های اقتصادی میان دو کشور از این طریق وارد تعاملات جدی و خدمات فنی و مهندسی گردند. صندوق مورد اشاره با حضور صندوق ضمانت صادرات سبب جذب سرمایه های بخش خصوصی و خارجی و بویژه صندوق همکاری های چهارجانبه با حضور ایران، چین، سوریه و روسیه خواهد شد و راه رونق اقتصادی بسیاری را سبب خواهد شد.

ghyamsarnegouni

2) گزارش توجیهی و محورهای پیشنهادی مذاکرات پیرامون آخرین تحولات

فلسطین و رژیم صهیونیستی

الف. گزارش توجیهی آخرین تحولات فلسطین اشغالی

- در ماه‌های اخیر صحنه فلسطین و نوار غزه بار دیگر به میدان نبرد و مقاومت فلسطینیان در برابر تجاوزات رژیم اشغالگر قدس بدل گردید که اوج آن در جنگ سه روزه غزه موسوم به "وحدت میادین" در مرداد ماه سال جاری بود. این نبرد در پی بازداشت "بسام السعدی" از فرماندهان ارشد جهاد اسلامی در کرانه باختری رخ داد که در نتیجه آن، 49 فلسطینی شهید و 360 تن زخمی گشتند. بر اساس خط تبلیغی صهیونیست‌ها، در این نبرد جهاد اسلامی به تنهایی وارد معرکه شد و حماس با اتخاذ رویکرد عملگرایانه و محتاطانه از ورود به درگیری خودداری کرد و صرفاً نظاره‌گر میدان بود؛

- کرانه باختری نیز طی ماه‌های اخیر شاهد وضعیت فوق‌العاده و تشدید عملیات مقاومتی در قالب مبارزات مسلحانه بخصوص در دو شهر جنین و نابلس (با محوریت گروه عرین الاسود) بوده و شرایط انتفاضه گونه‌ای را علیه صهیونیست‌ها رقم زد؛ به نحوی که طی سال جاری میلادی تا کنون (پایان آذرماه) 31 نفر از صهیونیست‌ها به هلاکت رسیده‌اند که از سال 2015 میلادی بدین سو امر بی سابقه‌ای بوده است. در مقابل، مجموعاً بیش از 210 فلسطینی نیز به شهادت رسیده‌اند که از میان آنان، قریب به 40 تن را کودکان تشکیل می‌دهند؛

- طی ماه‌های گذشته مناطق جنین، نابلس و الخلیل به مرکز ثقل عملیات‌های مقاومتی تبدیل گردیده است. صهیونیست‌ها به منظور مقابله با امواج مقاومتی جدید، سیاست سرکوب گسترده، ترور و بازداشت عناصر اصلی گروه‌های مقاومتی را در دستور کار قرار داده‌اند. بر این اساس، گفته می‌شود هم اکنون نیمی از ظرفیت ارتش و نیروی پلیس اسرائیل برای مقابله با وخامت اوضاع امنیتی در کرانه باختری مستقر شده‌اند و این امر بر میزان آمادگی ارتش اسرائیل جهت مقابله با تهدیدات و چالش‌ها در سایر جبهه‌ها تأثیر منفی گذارده است. در این میان، گروه‌های مقاومتی نیز به منظور ممانعت از افزایش تلفات انسانی یا کشف شبکه‌های آنان، در شیوه مبارزه تشکیلاتی بازنگری نموده و به تاسیس گروه‌های متعدد و غیر متمرکز جدید مقاومتی در قالب گروهان، الجماعه و الحضیره روی آورده‌اند. این امر منجر به سردرگمی و فرسایش توان نیروهای امنیتی رژیم صهیونیستی جهت مقابله با جرایانات مقاومتی شده است؛

- افزایش رویکرد افراط‌گرایانه و نژادپرستانه رژیم صهیونیستی طی ماه‌های اخیر زمینه تقابل حداکثری صهیونیست‌ها با فلسطینیان را در قالب هتک حرمت مکرر به اماکن مقدس مسلمانان و مسیحیان و بطور خاص مسجد الاقصی و تلاش برای تقسیم زمانی و مکانی آن بخصوص در ایام راه پیمایی پرچم و نیز اعیاد یهودی (در

روزهای اخیر) موجب گردید و چنین بنظر می‌رسد که با پیروزی نتانیاهو و تشکیل دولتی تماماً راستگرا متشکل از احزاب افراطی و صهیونیستی این امر تشدید گردد؛

- از دیگر سو، در راستای حصول وحدت ملی میان گروه‌های فلسطینی، 21 مهر ماه با ابتکار دولت الجزایر 14 گروه فلسطینی (از جمله فتح، حماس و جهاد) «بیانیه الجزایر» را جهت آشتی ملی به امضا رساندند. دولت الجزایر قصد دارد در راستای به نتیجه رساندن بیانیه مذکور، نشست دومی را تا پیش از پایان سال جاری میلادی با حضور نمایندگان گروه‌های فلسطینی برگزار نماید که البته دورنمای روشن و امیدبخشی برای آن متصور نمی‌باشد؛

- موضوع جانشینی محمود عباس (ابومازن) با توجه به کهولت سن و بیماری ایشان از مباحث جاری فلسطین است. محمود عباس، همزمان ریاست دولت فلسطین، سازمان آزادی‌بخش فلسطین (ساف)، حکومت خودگردان فلسطین و جنبش فتح را بر عهده دارد. لذا این نگرانی در میان حامیان داخلی و خارجی جریان سازش در فلسطین وجود دارد که در غیاب ابومازن، چه اتفاقی خواهد افتاد و چه کسی جانشین او خواهد شد؟ در این میان، عنصر تعیین کننده انتخاب جانشین، حمایت و رضایت اسرائیل، آمریکا و کشورهای عربی شامل مصر، اردن، عربستان و امارات می‌باشد. در میان گزینه‌های موجود، فعلاً 4 گزینه حسین الشیخ دبیر سازمان آزادی‌بخش فلسطین، ماجد فرج رئیس دستگاه امنیتی خودگردان، مروان برغوثی (از نیروهای فتاحوی محکوم به حبس ابد در زندان اسرائیل) و محمد دحلان (از مقامات سابق فتح و در حال حاضر ساکن در امارات) بیش از همه مطرح می‌باشند؛

- پنجمین انتخابات سراسری رژیم صهیونیستی طی کمتر از 4 سال در اوایل آبان ماه سال جاری برگزار شد که در پی آن احزاب راستگرای ملی و مذهبی به رهبری نتانیاهو با کسب 64 کرسی از مجموع 120 کرسی حائز اکثریت آراء گردیدند. بر این اساس، حسب آخرین ارزیابی‌ها، نتانیاهو در شرف تشکیل کابینه جدید رژیم با مشارکت هم پیمانان خود از احزاب شاس، یهودیت توراتی و صهیونیسم مذهبی می‌باشد که در صورت تشکیل، از آن می‌توان بعنوان راستگراترین و خطرناک‌ترین کابینه تاریخ رژیم صهیونیستی نام برد. اهم دستور کار کابینه احتمالی آتی، در بعد داخلی تشدید فشار و سرکوب فلسطینیان و گسترش سیاست‌های توسعه طلبانه در کرانه باختری و شهر قدس و در بعد خارجی، گسترش دامنه عادی سازی روابط با کشورهای اسلامی و تشدید اقدامات مقابله‌ای علیه ج.ا.ایران بویژه در موضوع هسته‌ای خواهد بود.

ب. محورهای پیشنهادی مذاکرات جهت بهره‌برداری در ملاقات با مقامات سوریه:

- حمایت جمهوری اسلامی ایران از مردم تحت ظلم و ستم‌دیده فلسطین یک سیاست کوتاه مدت و تاکتیکی نیست و این امر نه تنها ریشه در اعتقادات دینی دارد، بلکه از همه مهم‌تر وظیفه‌ای انسانی و بشردوستانه است که بنیان آن به فطرت و ذات هر انسان آزاده فارغ از هر دین و نژادی باز می‌گردد.

- تاکید بر حمایت همه جانبه دولت و ملت ایران از ملت مظلوم فلسطین تا تحقق آرمان فلسطین و آزادی قدس شریف و همچنین آزادسازی تمام اراضی اشغالی از جمله بلندی‌های اشغالی جولان.

- تاکید بر ضرورت مقاومت به عنوان یگانه مسیر تحقق آزادی کامل فلسطین و ضرورت وحدت ملی در فلسطین و همگرایی همه گروه‌ها و جناح‌های فلسطینی؛

- ج.ا.ایران از وحدت و انسجام گروه‌های فلسطینی با هدف تجمیع ظرفیت‌ها و هماهنگی اقدامات با هدف پایان اشغالگری و تحقق آرمان فلسطین حمایت می‌کند و در این راستا از تلاش سوریه تقدیر می‌کند.

- اعضا و اجزای محور مقاومت باید اختلافات قدیمی را کنار گذاشته و به دشمن اصلی، یعنی رژیم صهیونیستی بپردازند. انسجام، ارتباط و هماهنگی جغرافیای مقاومت و تقسیم کار میان آنها برای مقابله با اسرائیل ضرورت دارد.

- حملات گاه و بیگاه اسرائیل به سوریه از نظر ما محکوم است. بدون پاسخ گذاشتن این حملات به گستاخ‌تر شدن رژیم منجر شده است.

- مسئله‌ی مهم دیگر، مسئله‌ی آوارگان فلسطینی است. مناسب است تسهیلات لازم در اختیار آنها قرار گیرد و زندگی آبرومندانه‌ای برای آنها فراهم شود.

- ج.ا.ایران معتقد است که سرنوشت فلسطین را باید به دست ساکنان بومی این سرزمین سپرد. از این رو طرح ج.ا.ا. برای حل بحران فلسطین با عنوان «برگزاری همه‌پرسی ملی در فلسطین» که در دبیرخانه سازمان ملل نیز به ثبت رسیده است، به عنوان دموکراتیک‌ترین راه حل برای حل مسئله فلسطین به شمار می‌رود. طرح چهار ماده‌ای جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر بازگشت آوارگان و برگزاری همه‌پرسی میان فلسطینیان که براساس اصول دموکراتیک و حقوق بین‌الملل مورد پذیرش کلیه دولت‌ها و ملت‌ها قرار گرفته است، جایگزین مناسبی در برابر طرح‌های شکست خورده قبلی است.

ج. محورهای پیشنهادی مذاکره (یا سخنرانی) با گروه‌های فلسطینی:

- جمهوری اسلامی ایران براساس آموزه‌های اسلامی و سیاست اصولی خود که منبعث از نگاه بنیانگذار انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامی است، حمایت از آرمان فلسطین و همچنین حمایت از برادران و خواهران فلسطینی در برابر رژیم اشغالگر صهیونیستی را وظیفه خود می‌داند.

- بیش از 7 دهه است که تمام کشورهای غربی به رهبری آمریکا که سنگ اصول لیبرال دموکراسی را به سینه می‌زنند، چشمان خود را بر ظلم فراگیر و جنایات سیستماتیک و مستمر صهیونیست‌ها بر ملت فلسطین بسته‌اند؛ آیا این مسئله مصداق بارز استاندارد دوگانه نیست؟! مصادیق استاندارد دوگانه غرب در قبال موضوعات حقوق بشر و حقوق بشر دوستانه، آوارگان، اشغالگری، حمایت از مظلوم، هتک حرمت به اماکن مقدس از جمله مسجد الاقصی و امثالهم برای همگان واضح و آشکار شده است.

- یکی از اهداف اصلی سران جنایتکار رژیم صهیونیستی این است که نسل جوان فلسطین را از بازپس‌گیری سرزمین اشغالی خود و بازگشت به موطن آبا و اجدادی خود ناامید سازند. صهیونیست‌ها این هدف را با عادی‌سازی روابط سیاسی با برخی کشورهای عربی و اسلامی که باید به نوعی محور اصلی حمایت از برادران عرب و مسلمان خود یعنی مردم فلسطین باشند؛ پیگیری می‌کنند.

- به‌عنوان رئیس جمهوری ایران و از طرف مردم مسلمان ایران، ایستادگی‌ها و مقاومت افتخارآمیز جوانان فلسطینی علیه تجاوزات و اشغالگری‌های رژیم صهیونیستی در سراسر سرزمین اشغالی را تحسین می‌کنم. مایلیم اعلام کنم که تنها راه حل قطعی «قضیه فلسطین» نه از مسیر عادی‌سازی روابط با این رژیم، بلکه از طریق وحدت کشورهای اسلامی و جامعه جهانی و اقدامات قاطع و هماهنگ آن‌ها در کمک به مبارزات مردم فلسطین برای پایان دادن به اشغال و محاکمه و مجازات جنایتکاران صهیونیست به دلیل ارتکاب جنایت جنگی و نقض گسترده و فاحش حقوق بشر در محاکم حقوقی و بین‌المللی خواهد بود.

- جمهوری اسلامی ایران مقاومت را تنها راه علاج مقابله با صهیونیست‌ها می‌داند؛ اما در عین حال، پیشنهاد رسمی و بین‌المللی خود را یک طرح سیاسی و دموکراتیک و مطابق با اصول متقن حقوق بین‌الملل قرار داده است. ما می‌گوییم پایان این تراژدی بزرگ انسانی باید از طریق پایان اشغالگری و احقاق حقوق مسلم و خدشه‌ناپذیر ملت فلسطین انجام شود. صهیونیست‌ها و حامیان آن‌ها در سراسر جهان مختار هستند که یا راه حل جمهوری اسلامی ایران یعنی «همه‌پرسی با مشارکت ساکنان اصلی فلسطین» را انتخاب کنند و یا با مردم و مقاومت فلسطین به ویژه جوانان مبارز فلسطین که هیچگاه امید خود را برای بازپس‌گیری سرزمین خود از دست نمی‌دهند؛ مواجه شوند.

- وعده رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره اقامه نماز در مسجد الاقصی بیش از هر زمان دیگری به واقعیت نزدیک شده است. نسل جوان فلسطین آنچنان امید و مقاومتی از خود نشان داده‌اند که صهیونیست‌ها را مجبور به تفکر درخصوص «نحسی و نفرین هشتاد سالگی» کرده است. صهیونیست‌ها در عالی‌ترین سطوح سیاسی و نظامی خود، اعتراف کرده‌اند که با نزدیک شدن به دهه هشتم اشغالگری خود، نابودی را به چشم خواهند دید.

3) محورهای پیشنهادی و ملاحظات سایر بخش های وزارت متبوع (سیاسی و کنسولی)

الف. محورهای پیشنهادی کنسولی (امور ایرانیان مقیم سوریه)

حدود 8 تا 10 هزار نفر از هموطنان ایرانی در سوریه مقیم هستند و پیشینه اقامت آنان در این کشور به 200 سال قبل بازمی گردد. این گروه از ایرانیان بیشتر در شهر دمشق ساکن هستند و نسل های دوم و سوم آنها متولد این کشور می باشند. شمار اندکی از ایشان از به دلیل داشتن تحصیلات عالی از شرایط مناسب امرار معاش برخوردارند ولی بقیه آنها، شرایط مالی نامناسبی دارند. در این میان زنان ایرانی سرپرست خانوار یا بدسرپرست با مسائل و مشکلات متعدد معیشتی، بهداشتی، درمانی و آموزشی فرزندانشان مواجه می باشند.

*مهمترین چالش و مشکلات ایرانیان مقیم سوریه:

- 1- عدم تکمیل اسناد هویتی ایرانیان مقیم علی رغم حضور 200 ساله در سوریه و تولد نسل های دوم و سوم ایرانیان در این کشور؛
- 2- بیکاری و عدم امکان اشتغال به کار (حتی برای معدود ایرانیان تحصیل کرده در رشته های پزشکی و پیراپزشکی) که باعث شده انگیزه ایرانیان برای تحصیل کاسته شود و در نتیجه از سطح علمی و اقتصادی ضعیفی برخوردار هستند و عموماً از افراد فقیر سوریه می باشند؛
- 3- هزینه بالای درمان و عدم پذیرش ایرانیان در بیمارستان های دولتی باتوجه به بالا بودن هزینه های دارو و درمان در سوریه؛ بر اساس قوانین داخلی با ایرانیان بعنوان خارجی رفتار می شود (همانند دیگر اتباع خارجی) و پرداخت آنها باید به صورت ارز خارجی (دلار) باشد؛
- 4- پوشش ضعیف بیمه ای و تأثیر منفی آن بر زندگی ایرانیان؛
- 5- عدم اعطای کارت هوشمند (البطاقه الذکيه) که مختص سوخت، نان و... می شود به ایرانیان؛

- 6- وجود مشکل مسکن (به دلیل آواره شده ایرانیان مقیم با شروع بحران سوریه و اشغال مناطق مختلف این کشور توسط تروریست ها و عدم امکان بازگشت یا عدم توانایی مالی برای بازسازی منازل خود پس از رفع بحران) ؛
- 7- مشکل مالکیت و ارث (ایرانی مقیم می تواند مبلغ ارث را طبق شرع اسلامی دریافت کند ولی ثبت ملک به وارث خارجی امکان پذیر نمی باشد) ؛
- 8- عدم استطاعت مالی برای پرداخت هزینه خدمات کنسولی خصوصا دریافت گذرنامه؛
- 9- عدم صدور سیم کارت تلفن همراه به نام ایرانیان مقیم : اگر صادر شود هر ماه برای تمدید باید به اداره مربوط مراجعه نمایند ؛
- 10- عدم امکان پذیرش ایرانیان در دانشگاه های دولتی (خارج از تعداد محدود موافقت نامه بورسیه).
- 11- عدم کفایت سهمیه سوخت زمستانی برای گرم کردن منازل و همچنین گاز مایع برای پخت و پز غذا.

* محورهای پیشنهادی

1. اشاره به روابط نزدیک بین دو کشور و اهمیت بالای آن برای جمهوری اسلامی ایران؛
2. تقویت و تحکیم روابط سیاسی و فرهنگی بین دو کشور، از مسیر گسترش روابط اقتصادی و افزایش مبادلات تجاری و مرتفع ساختن مشکلات کنسولی اتباع کشورها امکان پذیر می باشد ؛
3. اشاره به اراده قوی جمهوری اسلامی ایران در حمایت و پی گیری امور اتباع خود در سایر کشورها ؛
4. اشاره به ضرورت حل مسائل معیشتی ، درمانی و آموزشی ایرانیان مقیم با توجه به حضور طولانی مدت آن ها در کشور سوریه ؛
5. با توجه به ظرفیت های عظیم پزشکی و گردشگری جمهوری اسلامی ایران ، آمادگی همکاری با نهادهای کشور سوریه در زمینه توسعه گردشگری سلامت و بهره مندی اتباع سوری از تخصص پزشکان حاذق و تجهیزات بیمارستانی ایران وجود دارد ؛
6. اعلام آمادگی برای تأسیس درمانگاه توسط جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران جهت کمک به حل مسائل درمانی ایرانیان و اشتغال پزشکان ایرانی مقیم سوریه در آن ؛

7. صدور بخشنامه شماره 1437 از سوی وزارت کار و امور اجتماعی کشور سوریه به منظور معافیت اتباع جمهوری اسلامی ایران از پرداخت تعرفه پروانه کار، اقدام ارزشمندی در روابط برادرانه و دوستانه فیما بین دو کشور است که انتظار می رود اجرای آن برای اتباع ایرانی به طور جدی و همگانی از سوی مراجع ذیربط کشور سوریه در دستور کار قرار گیرد.

ب. محورهای پیشنهادی سیاسی:

- آمریکا

- اولویت آمریکا تامین امنیت و منافع رژیم صهیونیستی و ضربه زدن به محور مقاومت و کنترل آن در منطقه بوده و در کنار آن همچنان سیاست بی ثبات سازی و ناامنی منطقه ای را دنبال می کند؛ اتخاذ سیاست تداوم اشغالگری آمریکا در سوریه گواهی روشن از اراده آنها جهت استمرار سلطه جویی در منطقه و حفظ ترتیبات سیاسی-امنیتی موجود به نفع الگوی مطلوب آمریکا می باشد.
- با توجه به ساختار سازمان ملل متحد و نقش و حضور پر رنگ آمریکا در آن، تنها راه نجات از حضور اشغالگران، مقاومت مردمی و تقویت نیروهای مقاومت در منطقه می باشد.

- اوکراین

- موضع اصولی جمهوری اسلامی ایران در بحران اوکراین، مخالفت با جنگ، لزوم احترام به اصول شناخته شده حقوق بین الملل، از جمله حاکمیت ملی، استقلال و تمامیت ارضی کشورها و ضرورت حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات است. در این ارتباط جمهوری اسلامی ایران از نخستین روزهای بحران، برای پایان دادن به جنگ وارد عمل شد و رایزنی های گسترده ای با هر دو طرف درگیری انجام گرفت.
- به پیشنهاد ایران، مذاکرات دوجانبه کارشناسی با اوکراین برای بررسی ادعاها و اتهامات در خصوص استفاده از پهپادهای ایرانی در جنگ برگزار شد. طرف اوکراینی در این نشست نتوانست مدارک قابل اثباتی را برای ادعاهای خود ارائه نماید.

- عراق

- ایران و سوریه نگرانی های مشترکی در خصوص حضور گروه های تروریستی در عراق دارند. متأسفانه گروهک های تروریستی در شمال عراق با حمایت آمریکا و رژیم صهیونیستی، تحرکاتی علیه امنیت ملی

کشورهای همسایه انجام می دهند و جمهوری اسلامی بر اساس دفاع مشروع، اقداماتی را در راستای متوقف کردن فعالیت این گروهک ها انجام داده است.

- ج.ا.ایران در راستای حمایت از نقش منطقه‌ای و بین المللی سوریه، ریزنی های فشرده‌ای با مقامات عراقی برای بازگشت سوریه به اتحادیه عرب و همچنین تقویت مناسبات سیاسی دمشق-بغداد داشته و در مناسبت‌های مختلف از مقامات عراقی خواستار تلاش بیشتر آنان جهت تقویت نقش منطقه ای سوریه بوده‌ایم.

– یمن

- جمهوری اسلامی ایران از اجرایی شدن و تمدید آتش بس در یمن هم به صورت عملی و هم اعلامی استقبال و حمایت کرد و همچنان به منظور از سرگیری آتش بس در تلاش هستیم. ما همچنان اختلافات مطرح را قابل حل می دانیم و در تلاش هستیم از ورود بحران یمن به مرحله جدید و تصاعد مجدد وضعیت جنگی جلوگیری کنیم و از فرصت به دست آمده در جهت آتش بس دائم ، لغو کامل محاصره انسانی و شروع گفتگوهای سیاسی استفاده کنیم.

– امارات

- اشاره به اصلاح برخی مواضع امارات طی دو سال اخیر در خصوص مسائل منطقه ای، از جمله مواضع این کشور در مورد ناآرامی‌های ایران و عدم همراهی با کشورهای غربی و عربستان در این خصوص (وزارت امور خارجه امارات حادثه تروریستی شاهچراغ را محکوم نمود و سفیر امارات در دیدار با مقامات ایرانی موضع مثبتی در قبال اغتشاشات گرفت.) در بعد رسانه‌ای نیز رسانه‌های اماراتی (خصوصا در دبی و شارجه) در مقایسه با عربستان، مواضع بسیار معتدل تری نسبت به به اغتشاشات داشتند و همچون عربستان پوشش وسیع و تحریک آمیزی به تحولات داخلی ایران نداشتند.
- یکی از اهداف مهم ج.ا.ا در توسعه روابط با دول عربی حاشیه خلیج فارس، جلب حمایت سیاسی و اقتصادی بیشتر دول مذکور برای جمهوری عربی سوریه است، که هم موجبات تسریع بازگشت شما به کرسی خود در اتحادیه عرب را فراهم خواهد ساخت و هم موجب جلب و جذب سرمایه‌های دولت‌های حاشیه خلیج فارس در جهت بازسازی و توسعه سوریه خواهد شد.

– عربستان:

- تاکنون پنج دور گفتگو میان ایران و عربستان به میزبانی بغداد برگزار شده است. ما آماده ادامه گفتگو برای حصول نتیجه ملموس و مفید هستیم. امیدوار

یم دولت سعودی با اتخاذ تصمیمی قاطع و روشن، به شکل سازنده‌ای وارد دور جدید مذاکرات شود. در روزهای گذشته اظهارات مثبتی را از وزیر خارجه عربستان شنیدیم. ما عربستان سعودی را کشور مهم و اثرگذاری در منطقه تلقی می‌کنیم. هرچند انتقادات فراوانی به این کشور داریم، اما گفتگو و مذاکره را بهترین راه برای حل و فصل مشکلات می‌دانیم.

• یکی از مهمترین اهداف ما در کنار عادی‌سازی روابط با دولت‌های عربی منطقه، ایجاد پلی میان دول مذکور و جمهوری عربی سوریه در راستای حمایت سیاسی و اقتصادی آنان از سوریه هستیم.

بحرین:

• جمهوری اسلامی ایران خواهان داشتن روابط حسنه با همه همسایگان مسلمان از جمله کشور پادشاهی بحرین، با در نظر گرفتن منافع دو کشور می‌باشد.

• با عنایت به اظهارات پادشاه و ولیعهد بحرین در جریان سفر اخیر پاپ فرانسیس به منامه مبنی بر سیاست مدارا و تساهل و گفتگو میان ادیان و مذاهب در کشور بحرین، امیدواریم شاهد گشایش‌هایی در زندگی و امور شیعیان بحرین بوده و ثمرات این سیاست که منجر به بهروزی دولت و ملت این کشور است را در آینده نزدیک مشاهده نماییم.

ج. ملاحظات:

* آخرین وضعیت جنگ اوکراین:

- در آستانه پایان دهمین ماه حمله روسیه به اوکراین، با توجه به فرا رسیدن فصل سرما، درگیری زمینی به استثنای چند نقطه در منطقه دنباس (شرق اوکراین) تقریباً متوقف شده و طرفین در حال ارزیابی و تجدید توان نیروهای خود برای از سرگیری حملات گسترده پس از پایان فصل سرما هستند.

- در این میان ارتش روسیه با استفاده از حملات گسترده موشکی به تاسیسات زیربنایی و انرژی اوکراین درصدد افزایش هزینه های اقتصادی جنگ علیه اوکراین و وادار ساختن کی یف به مذاکره برآمده است. مطابق برآورد طرف اوکراینی در حملات موشکی و پهپادی روسیه، حدود 50 درصد تاسیسات انرژی این کشور از بین رفته است.

- استفاده روسیه از پهپادهای تهاجمی برای حمله تاسیسات اوکراین که موقتا متوقف شده بود مجدداً از نیمه آذر از سر گرفته شده و بنابر ادعای طرف اوکراینی خسارات سنگینی را نیز به بخش های مختلف این کشور وارد آورده است. موج جدید حملات پهپادی روسیه به مناطق مختلف خاک اوکراین، مجدداً اتهام زنی ها علیه ایران را افزایش داده است.

- تا پیش از موج جدید حملات پهپادی روسیه، طرف اوکراینی مدعی بود که بالغ بر 400 فروند پهپاد ایرانی شاهد را ساقط نموده است. دولت اوکراین به بهانه استفاده روسیه از پهپادهای ایرانی، از شهریور امسال روند کاهش روابط دوجانبه را آغاز کرده است. این روند با ابطال اعتبارنامه سفیر جمهوری اسلامی ایران در اوکراین و کاهش تعداد کارکنان دیپلماتیک جمهوری اسلامی ایران در کی یف، لغو یا تعلیق برخی موافقتنامه های دوجانبه از جمله اسناد همکاری در زمینه های قضایی، بانکی و مطالعاتی ادامه دارد.

- جمهوری اسلامی ایران به منظور مدیریت فضای روانی و اتهامات وارده از سوی رسانه های غربی و دولت اوکراین پیشنهاد کرد که مذاکرات دوجانبه ای را با دولت اوکراین به منظور بررسی ادعاهای مطروحه برگزار نماید. نخستین دور این گفتگوها، 23 آبان در کشور عمان برگزار گردید.

- تحرکات دیپلماتیک برخی بازیگران برای پایان دادن به منازعه اوکراین ادامه دارد. منابع آمریکایی ادعا می کنند که واشنگتن، به دلیل هزینه های بالای جنگ اوکراین و نگرانی از شعله ور شدن بیشتر جنگ، کی یف را برای بازگشت به میز مذاکره با روسیه تحت فشار قرار داده است. سفرهای پی در پی مقامات سیاسی و امنیتی آمریکا به اوکراین در همین چارچوب قابل ارزیابی است. از سوی دیگر گزارش هایی درباره مذاکرات مقامات امنیتی روسیه و آمریکا در خصوص اوکراین منتشر شده است. علاوه بر این، روسای جمهوری ترکیه و فرانسه مذاکراتی را با هر دو طرف منازعه انجام داده اند. اما با توجه به مواضع دولت اوکراین، در آینده نزدیک چشم اندازی برای برقراری آتش بس متصور نیست.

- علاوه بر این، برخی کشورهای عربی منطقه نیز برای نقش آفرینی در بحران اوکراین تحرکاتی را آغاز کرده اند که می توان به مشارکت عربستان و امارات در چند طرح تبادل اسرا بین اوکراین و روسیه اشاره کرد.
* ملاحظات انتخابات آتی ترکیه:

- دولت اسد، امیدوار به پیروزی احزاب مخالف اردوغان در انتخابات آتی ریاست جمهوری ترکیه است و تصور می کند که با توجه بر نزدیکی هویتی با علویان ترکیه، می تواند توافق گسترده ای با آنها انجام دهد. از سوی دیگر احزاب مخالف اردوغان در ترکیه به ویژه حزب جمهوری خواه خلق به رهبری آقای کمال قلیچدار اوغلو با راهبردهای آمریکا نزدیکی زیادی دارند و همچنین چشم انداز پیروزی احتمالی احزاب مخالف اردوغان نیز تا این لحظه چندان روشن نیست و پیش بینی اقدامات اردوغان در فردای بعد از پیروزی احتمالی در انتخابات دشوار و سخت است.

4) محورهای پیشنهادی وزارت نفت و وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و

گردشگری

*وزارت نفت:

- حضور شرکت های توانمند ایرانی که توسط وزارت نفت کشورمان به طرف سوری معرفی می شوند در فعالیت های بالادستی سوریه از طریق ترک تشریفات در قالب قراردادهای امتیازی، مشارکت در تولید و یا مالکیت مخازن به منظور افزایش توان تولید نفت و گاز سوریه و کمک به تادیه دیون دولت سوریه.
- ایجاد زیرساخت های حقوقی، قانونی و بیمه ای لازم برای اقدامات فوق از طریق دولت سوریه.
- تسهیل در فرآیند ثبت شرکت های نفتی مورد تایید وزارت نفت ایران در سوریه.
- تایید فهرست بلند منابع وزارت نفت (شرکت ها و کالاها) از سوی طرف سوری.
- ارائه معافیت های مالیاتی و گمرکی ویژه به شرکت های نفتی ایرانی برای فعالیت در سوریه.

* وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری:

- اعلام آمادگی برای امضاء یادداشت تفاهم همکاری با طرف سوری در زمینه مرمت و بازسازی آثار و ابنیه تاریخی و فرهنگی آسیب دیده در خلال جنگ.
- اعلام آمادگی برای اعزام اساتید و متخصصان در حوزه مرمت، پژوهش های باستان شناسی و ثبت میراث جهانی ملموس و ناملموس.
- اعلام آمادگی برای انعقاد یادداشت تفاهم همکاری های گردشگری با طرف سوری به منظور تبادل میزان قابل قبولی از گردشگران و زوار بین دو کشور و رفع موانع موجود در این مسیر.
- اعلام آمادگی برای برگزاری نمایشگاه های مشترک در زمینه صنایع دستی و هنرهای سنتی در دو کشور

5) گزارش وضعیت امور دینی و مذهبی و محورهای پیشنهادی مذاکرات در دیدار با علمای سوریه

الف. وضعیت امور دینی و مذهبی در کشور سوریه

جمهوری عربی سوریه با قریب به 22 میلیون نفر جمعیت، دارای اکثریت مسلمان بوده و اسلام به عنوان دین رسمی کشور است. اگر چه تفکرات حزب بعث سوریه (حزب حاکم) بر اساس ایدئولوژی سوسیالیستی شکل گرفته و اقتصاد حاکم بر آن کشور نیز به نوعی سوسیالیستی است اما سوریه کشوری اسلامی به شمار می رود زیرا طبق اصل سوم قانون اساسی (سال 2012) اسلام مهمترین منبع قانونگذاری در کشور قلمداد گردیده و رئیس جمهور باید مسلمان بوده و به قرآن کریم، سوگند یاد نماید.

- اکثر مردم سوریه، اهل سنت (حدود 97 درصد شافعی و حنفی) هستند اما سایر مذاهب اسلامی مانند علوی، شیعه، اسماعیلی، دروزی، صوفی مرشدیه و ... نیز در عرصه دینی و اجتماعی این کشور حضور دارند. علاوه بر این حدود 10٪ از جمعیت سوریه را مسیحیان از فرقه های مختلف تشکیل می دهند که عمدتاً در شرق سوریه، حلب، استانهای ساحلی و دمشق زندگی می کنند.

- تا اواخر سال 2021 میلادی "نهاد مفتی کل" در سوریه در کنار وزارت و وزیر اوقاف، نقش بسزایی در هدایت و تنظیم امور دینی کشور داشت. اما در اواخر سال 2021 بنا به فرمان ریاستی صادره از سوی آقای بشار اسد، نهاد مفتی کل عملاً حذف شد. طبق فرمان ریاستی فوق، وظیفه صدور فتوا بر عهده شورای فقهی علمی (المجلس العلمی الفقهی)، قرار گرفت. در این شورا که دارای 44 عضو می باشد، نمایندگان از علمای برجسته مذاهب مختلف سوری از جمله شیعیان سوریه که حدود 1٪ جمعیت سوریه را تشکیل می دهند، حضور دارند.

- وزیر اوقاف، ریاست این شورای فقهی را بر عهده دارد. وی در توجیه حذف نهاد مفتی کل در سوریه طی سخنانی، این اقدام را "اقدامی اصلاحی و در چارچوب دستور اسلام به امر شورا دانست و افزود دنیای معاصر و به ویژه سوریه از فتواهایی از سوی افراد که بنا به برداشت و سلیقه شخصی صادر کرده اند، ضربه شدیدی خورده است. اینگونه فتواها ریشه در تفکرات وهابی، اخوانی و تکفیری دارد."

- همزمان با تشکیل شورای فقهی علمی (المجلس العلمی الفقهی)، دولت سوریه با هدف کنترل بیشتر بر امور و آموزشهای مذهبی، اقدام به تاسیس دانشگاه مذاهب اسلامی شام (جامعه بلاد الشام للعلوم الشرعیه) نمود که در

این چارچوب، دانشکده دینی وابسته به حرم حضرت رقیه (شیعی)، مجتمع آموزشی شیخ گفتارو (حنفی) و مجتمع آموزشی فتح اسلامی (شافعی) دانشکده های زیر مجموعه آن را تشکیل می دهند.

- در همین راستا و با هدف پیگیری تفکرات تقریب بین مذاهب اسلامی، اتحادیه علمای شام (اتحاد علماء بلاد الشام) نیز تحت نظارت وزارت اوقاف ایجاد شد. علاوه بر این "مرکز مبارزه با تندروی دینی" نیز همان سال، زیر نظر وزارت اوقاف در دمشق تاسیس و فعالیت خود را آغاز کرد. با توجه به موارد فوق، وزارت اوقاف و به ویژه شخص وزیر آن (آقای محمد عبدالستار السید) نقش و نفوذ فراوانی در امور دینی و مذهبی کشور دارد. متون سخنرانیهای دینی آقای بشار اسد در مناسبتهای دینی توسط وزیر اوقاف تهیه و تنظیم می شود که ناظر بر اهمیت نقش این فرد است.

- آقای محمد عبدالستار السید، متولد شهر طرطوس در سال 1958 و اهل سنت (حنفی) است. وی در خانواده ای مذهبی به دنیا آمده و پدر ایشان (عبدالستار السید) نیز روحانی و مفتی در استان طرطوس و وزیر اوقاف در دهه 70-80 بوده است. نامبرده دارای لیسانس اقتصاد و تجارت از دانشگاه دمشق، فوق لیسانس مطالعات اسلامی از دانشگاه مطالعات اسلامی دمشق و دکترای فقه از دانشگاه اسلامی دمشق است. وی مدعی است که نسل ایشان از سادات حسینی است اما اجداد وی به جهت حاکمیت عثمانی ها در شام، عمامه مشکی و نسل سیادت خود را مخفی ساخته اند.

- وی از سال 1985 تا 2002 مدیر اوقاف و مفتی استان طرطوس، و از سال 2002 معاون وزیر اوقاف بوده و در سال 2007 از سوی آقای بشار اسد رئیس جمهور سوریه، به عنوان وزیر اوقاف منصوب شد که این امر تاکنون همچنان ادامه دارد. محمد عبدالستار آثار مختلفی در زمینه تفسیر قرآن و فقه دارد. التفسیر الجامع للقرآن الکریم، القول الحق، دراسات فی القرآن الکریم، فقه الازمه و ... از جمله آثار ایشان هستند.

ب) محورهای پیشنهادی جهت دیدار رئیس جمهور محترم با علمای دینی و مذهبی سوریه

- ابراز قدردانی از فعالیت های گسترده علمای دینی و مذهبی سوریه بویژه شخص وزیر اوقاف سوریه در زمینه های امور فرهنگی و دینی و آرزوی موفقیت و توفیق روز افزون برای تداوم این فعالیتها.
- اشاره به تداوم همراهی و حمایت جمهوری اسلامی ایران از دولت و ملت سوریه و تجلیل از شهدا، قوای مسلح و ارتش سوریه و سردار شهید سلیمانی برای مقابله با داعش و گروه های تروریستی.
- جمهوری اسلامی ایران آمادگی دارد همانطوریکه که در زمان جنگ در کنار ملت و دولت سوریه بوده است، در دوران بازسازی هم در کنار شما باشد و از هیچگونه کمک و مساعدتی دریغ نخواهد کرد.

- دشمنان ما و سوریه، مشترک هستند و طرح‌ها و نقشه‌های آنها هم شبیه به هم است. در هفته‌های اخیر بدنبال ایجاد اغتشاشات در ایران با همان شیوه‌هایی که در سالهای اخیر در سوریه عمل کردند، می‌خواستند کشور ما را نیز دچار آشوب و بی‌ثباتی کنند، ولی مردم ایران با هوشیاری نقشه دشمنان را خنثی کردند و آنها قطعاً به اهدافشان نخواهند رسید.

- حقوق بشر غربی و ادعای آنها برای حمایت از حقوق زنان، تنها یک ابزار برای رسیدن به اهداف استکباری آنهاست. آنها هیچوقت به فکر حقوق بشر و حقوق زنان در ایران و سوریه نبوده و نیستند بلکه می‌خواهند اهداف سیاسی خودشان را با این ابزار دنبال کنند.

- تصریح اینکه دشمن اکنون در تلاش است از طریق بهره‌برداری از قدرت نرم در فضای رسانه، افکار عمومی و فضای مجازی با تمرکز بر زنان و خانواده‌ها، جنگ تمام‌عیاری را علیه ما بر پا دارد.

- با عنایت به استمرار توطئه‌ها و تهدیدات محور غربی - عبری - عربی علیه جمهوری عربی سوریه و جمهوری اسلامی ایران، همکاری و هماهنگی دو کشور در تمامی ابعاد از جمله تقویت روابط در امور فرهنگی و دینی دو کشور بیش از پیش ارجحیت داشته و پیگیری این امر باید در صدر اولویت برنامه دو کشور قرار گیرد.

- هم‌اکنون روابط دو جانبه و استراتژیک سوریه و ایران، نیازمند این است که علاوه بر ابعاد سیاسی - امنیتی به سایر حوزه‌ها هم چون علمایی، فرهنگی، علمی، دانشجویی، تمدنی، فناوری و ... تسری یافته و بر توسعه مناسبات دو کشور و ارتقای سطح همکاری‌های در ابعاد علمی، فرهنگی و آکادمیک، تاکید و توجه ویژه گردد.

- از لحاظ فلسفی و تاریخی، نهادهای دینی، فرهنگی و دانشگاهی، هم از منظر کارکردی و هم از نظر رویکردی، نقش موثری در زمینه ارتباطات، تبادلات و نزدیکی ملت‌ها و فرهنگ‌ها، ایفاء می‌کنند.

- با عنایت بر تلاش غرب در راستای تخریب وجهه کشورهای حوزه مقاومت، پیشنهاد می‌گردد که علمای ادیان و مذاهب، نظریه پردازان و مراکز آکادمیک دو کشور ایران و سوریه، اهتمام ویژه‌ای جهت نشان‌دادن چهره واقعی محور مقاومت و مواجهه با اکاذیب رسانه‌ای دشمنان به خرج داده و طرح‌هایی را جهت هزینه‌مند نمودن این اقدامات ارائه و عملیاتی نمایند.

6) محورهای کنفرانس مطبوعاتی رئیس محترم جمهور در سوریه

- در ابتدا لازم می دانم از دعوت برادرانه و میزبانی گرم جناب آقای دکتر بشار اسد رئیس جمهور محترم ، همچنین استقبال و میزبانی گرم ملت دوست و برادر سوریه، تشکر و قدردانی نمایم.
- روابط دو کشور در پرتو پیوندهای تاریخی دو ملت و اراده رهبران آنها روز به روز استوارتر شده و تاثیر خود را در معادلات منطقه ای ثابت کرده است. در این روزها با افتخار از پیروزی بر تروریست ها سخن می گوئیم که با فداکاری های مردم سوریه و جانفشانی تمامی شهدای سوری و ایرانی و در راس آنها شهید سپهبد قاسم بدست آمده و ما به این شهداء ادای احترام کرده و یاد و نامشان را گرامی بداریم.
- دو کشور همواره حامی یکدیگر بوده بویژه دولت سوریه در زمان جنگ تحمیلی در کنار ملت ایران ایستاد و ما برای مبارزه با تروریسم در کنار مردم و دولت سوریه بوده ایم و این روابط دوستانه و تنگاتنگ باید ادامه پیدا کند.
- مایلیم در ابتدای سختم بر اصول اساسی و تغییر ناپذیر کشورمان در موضوع سوریه یعنی لزوم حفظ یکپارچگی و تمامیت ارضی، احترام به حاکمیت ملی، استقلال جمهوری عربی سوریه، تعیین سرنوشت این کشور تنها به دست مردم آن بدون مداخله خارجی، تاکید نمایم.
- مردم و حکومت سوریه به واسطه استقلال در مواضع و ایستادگی در برابر اشغالگری رژیم صهیونیستی و سلطه گری امریکایی، هدف تروریسم بین المللی قرار گرفتند. تروریسمی که بنا به اعتراف سردمداران رژیم امریکا، زائیده و دست پروده آنان بوده و هست. اما ایستادگی مردم سوریه و همراهی آنان با حکومت در دفاع از کشورشان، رویای تروریستها و حامیان غربی آنها را نقش بر آب کرد. لذا این پیروزی را به مردم و دولت سوریه تبریک می گوئیم.
- اکنون زمان آن فرا رسیده به این باور مشترک دست یابیم که صلح و امنیت در سوریه جز از طریق مذاکره و گفتگوی ملی، عدم مداخله کشورهای بیگانه، تسهیل در امر بازسازی، تشویق به بازگشت آوارگان و لغو تحریم های یکجانبه غربی محقق نخواهد شد. معتقدیم که هرگونه مداخله خارجی منجر به بی ثباتی و ناامنی مجدد سوریه و موجبات وخامت بیشتر شرایط اقتصادی و انسانی مردم سوریه خواهد شد.
- تصریح می کنم، سوریه ای متحد، مستقل و بدون حضور نامشروع خارجی نه تنها منجر به بازگشت آرامش به مردم این کشور می گردد، بلکه به ثبات و امنیت کشورهای همسایه و منطقه کمک خواهد نمود.
- بر همگان مسجل شده است که دشمن نبرد نظامی در میدان را باخته است. اکنون دشمنان سوریه می خواهند آن چیزی را که در صحنه نظامی با ناامن کردن و بی ثباتی در این کشور کسب نکردند، از

طریق اعمال فشارهای سیاسی و تروریسم اقتصادی در قالب تحریم های اقتصادی بر دولت و مردم سوریه، مطامع نامشروع خود را برآورده سازند. یقین داریم که این توطئه نیز با مقاومت مردم قهرمان سوریه، با شکست مواجه خواهد شد.

- تحریم‌های یکجانبه و تروریسم اقتصادی ناقض حقوق بین‌الملل و حاکمیت کشورهاست و ج.ا.ایران ضمن محکوم نمودن هرگونه تحریم علیه ملت‌ها خصوصاً ملت شریف سوریه، تداوم حمایت‌های خود را از مردم و دولت سوریه، قوی تر از گذشته اعلام می‌نماید و خواستار رفع این تحریم ها می باشد.
- با توجه به تحریم های یک جانبه و تحمیل جنگ ناخواسته بر علیه مردم سوریه، اکنون این مردم در شرایط سخت اقتصادی و معیشتی بسر می برند و ج.ا.ایران در عین حال که کمک به بازسازی و احیای مراکز زیربنایی سوریه در دستور کار خود قرار داده از جامعه بین المللی و سازمان های بشردوستانه می خواهد برای کمک به بازسازی سوریه و رفع مشکلات مردم این کشور، قدم بردارند و به وظایف انسانی و مسئولیت های بشردوستانه خود عمل کنند.
- با توجه به مشکلات چند میلیون پناه جو و آوارگان سوری در داخل و خارج از این کشور از جامعه بین المللی، سازمان های بین المللی و سایر کشورهای جهان می خواهیم به تعهدات خودشان برای فراهم نمودن حداقل شرایط لازم زندگی از جمله تامین زیر ساخت های اولیه و بازگشت آوارگان به کشورشان، عمل کنند.
- حملات مکرر رژیم صهیونیستی به خاک جمهوری عربی سوریه و افزایش دامنه تجاوزات این رژیم را صریحا و قویا محکوم می‌نماییم. رژیم صهیونیستی به عنوان اصلی‌ترین منشا بی‌ثباتی در منطقه، بقای مصنوعی خود را در ایجاد ناامنی در کشورهای منطقه از جمله سوریه می بیند. تاکید می‌کنم که در منطقه هیچ اقدام رژیم صهیونیستی بی‌پاسخ نمانده و منطقه نسبت به این فتنه‌انگیزی‌های رژیم صهیونیستی بی‌تفاوت نخواهد بود. پیامدهای هرگونه ماجراجویی متوجه رژیم اشغالگر خواهد شد.
- علی رغم ادعای مقامات ارشد رژیم آمریکا مبنی بر مبارزه با تروریسم در سوریه، همچنان شاهد ادامه حضور و فعالیت گروه های تروریستی تحت حمایت این رژیم در سوریه هستیم. ادعای مبارزه با داعش تنها تبدیل به پوششی برای سرقت منابع طبیعی سوریه از جمله نفت و محصولات کشاورزی این مناطق شده است. اشغال بخشی از اراضی سوریه توسط این نیروها به بهانه مبارزه با داعش، نقض قوانین بین‌المللی و منشور سازمان ملل متحد محسوب می‌شود. مقاومت در مقابل اشغالگری با توسل به راههای مختلف، حق مسلم مردم و حکومت سوریه است و نیروهای متجاوز و اشغالگر امریکایی باید بدون قید و شرط از

خاک سوریه خارج شوند. جمهوری اسلامی ایران قاطعانه از این حق و خواست مردم و حکومت سوریه حمایت می کند.

- در پایان مجددا یادآور می شوم که ج.ا.ایران همچون گذشته، همواره در کنار دولت و ملت سوریه در جهت مبارزه با تروریست‌ها و بازگشت امنیت و آرامش به این کشور، خواهد بود. امیدوارم که نتیجه این سفر و دیدارهای انجام شده و تصمیمات گرفته شده، منجر به توسعه بیش از پیش همکاری‌های دو جانبه و تقویت روند صلح و ثبات در سوریه و منطقه شود. برای مردم دو کشور پیشرفت و سعادت پایدار را از خداوند متعال خواستارم.

* اشاره به سابقه برخی موضوعات مهم صرفاً جهت اطلاع در صورت طرح سوال از سوی خبرنگاران:

- گفتگوهای امنیتی سوری-ترکی

جمهوری اسلامی ایران همواره از ابتدای بحران سوریه به دنبال مشارکت دادن کشورهای همسایه در روند گفتگو و تفاهم با دولت این کشور بوده است. علاوه بر این، ما همواره بر مشارکت سه کشور ضامن روند آستانه در هرگونه روند و تصمیم‌گیری در موضوعات سیاسی، امنیتی و نظامی مرتبط با سوریه تأکید داشته ایم، شکل‌گیری روند گفتگوهای سیاسی سوری - ترکی از اهمیت بسیار زیادی برای آینده حضور کشورمان در سوریه برخوردار است.

- وضعیت بشردوستانه سوریه

موضع جمهوری اسلامی ایران تشویق طرف سوری به تمدید قطعنامه و اصلاح عدم توازن موجود در هزینه‌های صورت گرفته در مناطق مختلف سوریه در چارچوب بازبانی اولیه از سوی سازمان ملل می باشد. چرا که عدم تمدید قطعنامه، کمک‌رسانی سایر طرف‌ها به گروه‌های تروریستی در شمال سوریه را متوقف نمی کند و منجر به عدم امکان مطالبه از آنها برای هزینه نمودن در مناطق تحت حاکمیت دولت می شود.

- کمیته قانون اساسی

تاکنون هشت دور از مذاکرات کمیته قانون اساسی سوریه جهت اصلاح قانون اساسی سوریه با حضور هیات دولت سوریه، نمایندگان معارضة و جامعه مدنی با میانجیگری فرستاده ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد، آقای گیر پدرسین در ژنو برگزار شده است. که با آغاز درگیری‌های نظامی روسیه و اوکراین در اسفندماه سال گذشته، روسیه به بهانه عدم بی طرفی سوئیس نسبت به روسیه، خواستار تغییر محل برگزاری نشست‌های کمیته شده است که همین مسئله منجر به توقف حدوداً 9 ماهه مذاکرات کمیته شده است. موضع کشورمان از ابتدا تأکید بر حل

مشکلات روسیه و سوئیس و عدم تاکید بر محلی خاص برای میزبانی مذاکرات بوده و همواره به روس ها و ترک ها و سازمان ملل تاکید کردیم که ایران با هر محلی که مورد توافق طرف های سوری قرار گیرد موافق است.

- طرح گام در مقابل گام

پدرسن در طی دوماه گذشته دو سفر به دمشق داشته که تمرکز اصلی مذاکرات وی با مقامات سوری بیشتر بر موضوع طرح گام در مقابل گام می باشد. موضع کشورمان تاکنون نه رد و نه تایید طرح گام در مقابل گام بوده و صرفا خواستار بیان جزئیات بیشتر طرح از سوی فرستاده ویژه سازمان ملل شده ایم که تاکنون وی موفق به این امر نشده است.

- تحرکات آمریکایی ها

آمریکایی ها در حال حاضر در برخی مناطق شرق فرات و بیشتر در مناطق دارای نفت و گاز سوریه از جمله حسکه، رقه و دیرالزور حضور دارند. بزرگترین پایگاه آمریکا در سوریه در منطقه 55 کلومتری به نام تنف در استان حمص و ریف دمشق و در مرز سوریه با عراق و اردن قرار دارد. محل قرارگیری پایگاه تنف در یکی از مهمترین مسیرهای مواصلاتی میان عراق و سوریه قرار داشته که از ابتدا با هدف قطع نمودن مسیر ارتباط محور مقاومت با کشورمان تاسیس شده است. در حال حاضر این پایگاه محل تردد و آموزش گروه های تروریستی بویژه مغاویرالثوره بوده که عمدتا در ناآرامی های جنوب و شرق سوریه نقش فعالی دارند.

- حملات رژیم صهیونیستی

حملات رژیم صهیونیستی به سوریه همچنان تداوم داشته و تقریبا هر دوهفته یکبار و حتی بعضا چندین بار در یک هفته، شاهد حملات رژیم صهیونیستی به مواضع ارتش سوریه و مقاومت هستیم. حتی رژیم از شش ماه اخیر دامنه حملات خود را از مناطق نظامی به مناطق و اهداف غیرنظامی از جمله فرودگاه ها، بنادر و کاروان های حاوی سوخت و مواد غذایی نیز گسترش داده است. در سطح سیاسی و دیپلماتیک تاکنون در تمامی نشست های آستانه و در ملاقات های دو جانبه با طرف روس، سازمان ملل متحد و سایر طرف های درگیر در بحران سوریه موضوع توقف و محکومیت حملات رژیم صهیونیستی به سوریه مطالبه شده است.

- تحولات میدانی: اوضاع میدانی در سوریه به صورت کلی در ثبات نسبی به سر می برد و بعضا درگیری ها و ناامنی به صورت پراکنده و نقطه ای صورت می گیرد.

7) فهرست اسناد امضاء شده میان دو کشور ایران و سوریه

1. یادداشت تفاهم همکاری فیمابین وزارت نیرو جمهوری اسلامی ایران و وزارت برق جمهوری عربی سوریه یازدهم آبان ماه 1398 ، تهران
2. دومین نشست مشترک بین وزارت نیرو جمهوری اسلامی ایران و وزارت نیرو سوریه
3. ششمین نشست کمیته مشترک همکاریهای بندری و دریایی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه
4. صورت جلسه اولین نشست کمیته عالی راهبردی مشترک برق ایران و سوریه (بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه) 26 تا 28 آذرماه 1398 (برابر با 17 تا 19 دسامبر 2019) تهران
5. یادداشت تفاهم همکاری بین وزارت نیرو جمهوری اسلامی ایران و وزارت منابع آب جمهوری عربی سوریه در زمینه آب و فاضلاب چهاردهم آذرماه 1398 ،تهران
6. برنامه اجرایی یادداشت تفاهم همکاریهای خدمات عمومی و مسکن منعقد در تاریخ 8/11/1397 برابر 28/1/2019 بین وزارت راه و شهرسازی جمهوری اسلامی ایران و وزارت خدمات عمومی و مسکن جمهوری عربی سوریه
7. یادداشت تفاهم همکاری نمایشگاهی متقابل بین وزارت صنعت، معدن و تجارت جمهوری اسلامی ایران و وزارت اقتصاد و تجارت خارجی جمهوری عربی سوریه
8. برنامه مشترک همکاری بین وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی جمهوری اسلامی ایران و وزارت اموراجتماعی و کار جمهوری عربی سوریه
9. موافقت نامه همکاری های راهبردی و بلندمدت اقتصادی میان دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه
10. یادداشت تفاهم چهاردهمین نشست کمیته عالی مشترک جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه در دمشق 6تا8 بهمن 1397 برابر با 26تا28 ژانویه
11. یادداشت تفاهم همکاری بین راه آهن جمهوری اسلامی ایران و راه آهن جمهوری عربی سوریه
12. یادداشت تفاهم جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه در زمینه خدمات عمومی و مسکن
13. یادداشت تفاهم همکاری در زمینه علوم ژئوماتیک (بین) سازمان جغرافیایی جمهوری اسلامی ایران و سازمان جامع سنجش از دور جمهوری عربی سوریه

14. یادداشت تفاهم بین سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران در جمهوری اسلامی ایران و آژانس سرمایه گذاری سوریه در جمهوری عربی سوریه در زمینه همکاری برای تشویق سرمایه گذاری
15. یادداشت تفاهم همکاری های سینمایی سازمان سینمایی و سمعی و بصری جمهوری اسلامی ایران و موسسه عمومی سینمایی جمهوری عربی سوریه
16. یادداشت تفاهم همکاری در زمینه تبادل اطلاعات مالی مربوط به پولشویی و تامین مالی تروریسم فیمابین مرکز اطلاعات مالی و مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم جمهوری عربی سوریه
17. برنامه اجرایی در زمینه آموزش و پرورش (تحصیلات پیش از دانشگاه) بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه برای سال های 1397 و 1398 و 1399 هجری شمسی و (2019 و 2020 و 2021 میلادی)
18. توافقنامه قضائی در امور مدنی ، تجاری ، جزائی (تسلیم مجرمین و انتقال محکومین) احوال شخصیه و تصفیه ترکه بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه
19. یادداشت تفاهم در مورد همکاری کنسولی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه
20. صورتجلسه دور سوم مذاکرات موافقتنامه همکاری های اقتصادی راهبردی بلندمدت میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه دمشق 25 تا 22 مردادماه 1397 برابر با 13 تا 16 آگوست 2018
21. نتایج مذاکرات پیرامون همکاریهای اقتصادی و تجاری میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه 27 و 28 اردیبهشت ماه 1397 برابر 17 و 18 می 2018
22. موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و جمهوری متحده عرب
23. یادداشت تفاهم در زمینه برق مابین وزارت نیروی جمهوری اسلامی ایران و وزارت برق جمهوری عربی سوریه
24. یادداشت تفاهم همکاری بین وزارت نیرو و جمهوری اسلامی ایران و وزارت منابع آب جمهوری عربی سوریه در زمینه آب و آبفا
25. موافقتنامه تجارت آزاد بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه
26. موافقتنامه همکاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه در زمینه حفظ نباتات
27. موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه
28. پروتکل اصلاحی موافقتنامه همکاری قضایی در زمینه های حقوقی، بازرگانی، کیفری، احوال شخصیه، استرداد مجرمان و انتقال محکومان به زندان و تصفیه ترکه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه
29. موافقتنامه کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه

30. موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری

عربی سوریه

31. موافقتنامه کشتیرانی تجاری دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه

32. موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه

33. موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه به منظور اجتناب از اخذ مالیات

مضاعف و جلوگیری از فرار مالی در مورد مالیاتهای بر درآمد

34. موافقتنامه حمل و نقل هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه

35. موافقتنامه تسویه حساب بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه

36. موافقتنامه همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه در زمینه فعالیت نیروهای انتظامی

37. موافقتنامه حمل و نقل بین المللی از طریق جاده بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی

سوریه

38. موافقتنامه فرهنگی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه

39. قانون مبادلات کالا بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه برای سالهای 1982 تا

1991 (بمدت ده سال)

40. موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و جمهوری عربی سوریه

41. موافقتنامه جهانگردی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه

42. عهدنامه مودت بین دولت ایران و دولت سوریه

8) بیانیه مشترک مطبوعاتی دو رئیس جمهور

جناب آقای دکتر سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهوری اسلامی ایران بنا به دعوت، جناب آقای دکتر بشار حافظ اسد، رئیس جمهوری عربی سوریه روز 7 دی ماه 1401 هجری شمسی (برابر با 28 دسامبر 2022 میلادی) دیداری رسمی از کشور جمهور عربی سوریه بعمل آورده و با مقامات عالیه این کشور در خصوص راههای گسترش و تقویت روابط دوجانبه، آخرین تحولات منطقه و اوضاع در صحنه جهانی بحث و تبادل نظر نمودند.

طرفین با در نظر گرفتن روابط برادرانه و راهبردی فی ما بین و تحولات منطقه و جهان:

- بر اهمیت تقویت بیشتر روابط دوجانبه از طریق تداوم همکاری های سیاسی، اقتصادی، کنسولی و سایر زمینه های همکاری و همچنین استمرار تبادل هیأت های عالی رتبه میان دو کشور تأکید کردند.
- بر لزوم احترام به حاکمیت ملی، استقلال، حفظ تمامیت ارضی کشورها از جمله سوریه وفق اهداف و اصول منشور سازمان ملل متحد تصریح نمودند.
- با ابراز رضایت از همکاری مشترک در زمینه مبارزه با تروریسم و افراط گرایی، بر تداوم همکاری های مشترک جهت نابودی نهایی تمامی گروه های تروریستی از جمله داعش، القاعده، جبهه النصره/تحریرالشام و سایر گروه های تروریستی حاضر در سوریه تأکید نمودند.
- در آستانه سومین سالگرد شهادت فرماندهان مبارزه با تروریسم در منطقه، رؤسای جمهور دو کشور ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهید عزیز سپهبد پاسدار حاج قاسم سلیمانی، بر ضرورت تعقیب و مجازات عاملین شهادت ایشان و همراهانش تأکید کردند.
- تمایل خود را برای انجام هر گونه اقدام به منظور توسعه روابط تجاری - اقتصادی دو کشور از طریق سازوکارهای موجود از قبیل کمیته عالی و کمیسیون مشترک ابراز نموده و بر تقویت همکاری های فی مابین در زمینه بازسازی سوریه با مشارکت شرکت های ایرانی و همچنین ایجاد شرایط بهتر برای سرمایه گذاران دو کشور، تسهیل حمل و نقل کالا و افزایش مشارکت بخش خصوصی تأکید کردند.
- طرف سوری بر اولویت داشتن کشورهای دوست و همپیمان از جمله ایران جهت مشارکت در بازسازی سوریه تأکید داشته و جمهوری اسلامی ایران نیز آمادگی خود را از طریق بکارگیری امکانات و ظرفیت های موجود برای کمک به سوریه در زمینه بازسازی اعلام نمود.

- حملات رژیم صهیونیستی به سوریه از جمله زیرساخت های غیرنظامی مانند بنادر و فرودگاه ها را شدیداً محکوم کرده و آنرا عاملی بی ثبات کننده در منطقه تلقی نمودند. دو طرف بر حق قانونی دولت سوریه جهت پاسخگویی به این تجاوزات در زمان، مکان و با روش مناسب تاکید نموده و خواستار واکنش جدی تر و مقابله جامعه بین المللی با این قبیل تجاوزات علیه حاکمیت کشورها از جمله سوریه شدند. ادامه اشغال بلندی های جولان توسط رژیم اشغالگر صهیونیستی را نقض فاحش حقوق بین الملل و بویژه قطعنامه شماره 497 شورای امنیت سازمان ملل قلمداد کردند و خواستار پایان هرچه سریع تر اشغالگری رژیم صهیونیستی شدند.
- دو طرف، ضمن محکوم نمودن حضور و اقدامات نیروهای اشغالگر در سوریه بویژه رژیم آمریکا، بر لزوم پایان هرچه سریعتر اشغالگری که ناقض حاکمیت ملی و تمامیت ارضی سوریه بوده و امنیت ملی این کشور را به خطر انداخته، تاکید نموده و بر لزوم اعمال حاکمیت سوریه در سرتاسر سرزمین خود تصریح نمودند. همچنین اقدامات رژیم آمریکا در سرقت ثروت های طبیعی سوریه را قویاً محکوم و خواستار واکنش قاطعانه جامعه بین المللی جهت توقف این قبیل اقدامات کردند.
- روسای جمهور دو کشور تاکید کردند که مسائل سوریه راه حل نظامی نداشته و تنها از طریق گفتگوهای سیاسی قابل حل و فصل خواهد بود. در این راستا اقدامات صورت گرفته در چارچوب روند آستانه را بررسی و بر ادامه فعالیت های آن به عنوان تنها سازوکار موفق برای حل و فصل مسالمت آمیز مسائل سوریه تاکید نمودند.
- تحمیل تحریم های ظالمانه رژیم آمریکا و اتحادیه اروپا علیه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه را قویاً محکوم کرده و با توجه به اینکه این تحریم ها ضمن آسیب رسیدن به مردم بیگناه، بر تجارت منطقه ای، رفاه و ثبات منطقه تأثیر منفی می گذارند، ابراز نگرانی کرده و بر ضرورت لغو فوری اینگونه اقدامات غیرانسانی تاکید نمودند.
- بر نیاز به ادامه کمک های انسان دوستانه به تمامی سوری ها در سراسر کشور بدون هیچ پیش شرطی تاکید کردند. همچنین با تاکید بر نیاز به ایجاد شرایط مناسب و تسهیل بازگشت آوارگان و پناهجویان سوری به مناطق اصلی زندگی شان در سوریه، از جامعه بین المللی خواستند تا در این زمینه کمک های لازم را فراهم نمایند.
- بر محوریت دفاع از آرمان فلسطین و قدس شریف و در همبستگی کامل با مردم فلسطین، تاکید و هرگونه تلاش برای تغییر وضعیت حقوقی و تاریخی قدس را رد نموده و شهرک سازی های غیرقانونی و تخریب ها و

دیگر موارد جدی نقض حقوق بین‌الملل و حقوق بشر توسط نیروهای اشغالگر را محکوم کردند و از جامعه بین‌الملل خواستند تا حمایت خود را از حق مشروع مردم فلسطین برای تأسیس کشوری مستقل، مقتدر و دارای حاکمیت به پایتختی قدس شریف افزایش دهند.

- با حمایت از دولت عراق در تلاش‌هایش برای مبارزه با تروریسم و بازسازی آن کشور، بر اهمیت ارتقای همکاری‌های سه‌جانبه میان ایران، سوریه و عراق در حوزه اقتصاد، حمل و نقل و امنیت به منظور ایجاد ثبات پایدار در منطقه تأکید کردند.

- طرفین با بررسی آخرین تحولات یمن، از وضعیت دشوار مردم این کشور در نتیجه جنگ تحمیلی علیه آنها ابراز نگرانی کرده و از جامعه بین‌المللی خواستند تا ضمن توجه به ابعاد بشردوستانه یمن، اقدامات جدی جهت رفع محاصره اقتصادی و برقراری آتش بس در این کشور را در دستور کار خود قرار دهند. همچنین بر عدم وجود راه حل نظامی در یمن تأکید و تصریح نمودند که مسائل یمن می‌بایست از طریق مذاکرات یمنی-یمنی سیاسی حل و فصل گردد.

- جناب آقای دکتر رئیسی، رئیس جمهوری اسلامی ایران از استقبال گرم و مهمان‌نوازی برادر خود، جناب آقای دکتر بشار اسد و مقامات و مردم جمهوری عربی سوریه از صمیم قلب تشکر و قدردانی نموده و از ایشان دعوت بعمل آورد که در اولین فرصت مناسب از جمهوری اسلامی ایران دیدار رسمی نماید که مورد قبول واقع شد.

بِسْمِ اللَّهِ

یادداشت تفاهم همکاری ها

بین

جمهوری اسلامی ایران

و

جمهوری عربی سوریه

نظر به اینکه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه که از این پس «طرفها» نامیده می‌شوند، متقابلاً علاقه‌مند و مصمم به تحکیم روابط و همکاری‌های متقابل هستند؛ با عنایت به اینکه توسعه روابط میان دو ملت با منافع اساسی آنها انطباق دارد؛ با توجه به اینکه توسعه روابط همه‌جانبه و بلندمدت در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری، علمی، فناوری، فرهنگی، پارلمانی، حقوقی، قضایی و سایر زمینه‌های مورد علاقه، ضرورت دارد؛ با تمایل به تعمیق روابط دوجانبه و تقویت همکاری‌های چندجانبه در زمینه‌های مختلف، در راستای خواست و منافع دو ملت و ترسیم نقشه راه مناسبات دو کشور؛ با احترام به قوانین و مقررات داخلی دو کشور؛ با عنایت به مفاد منشور ملل متحد و با در نظر داشت اصول کلی پذیرفته شده حقوق بین‌الملل، همچون اصل احترام به حاکمیت دولت‌ها، اصل منع توسل به زور، اصل عدم مداخله در امور داخلی و احترام به تمامیت ارضی، اصل حسن نیت؛ با در نظر گرفتن کلیه توافقات موجود میان طرف‌ها و اسناد امضا شده قبلی، از جمله اسناد کمیته عالی همکاری، کمیسیون مشترک اقتصادی و سایر وزارت‌خانه‌ها و نهادهای دو کشور؛ ضمن ابراز خرسندی از روابط باثبات و دوستانه بین دو کشور در عرصه‌های اقتصادی، تجاری، سیاسی، فرهنگی، نظامی و امنیتی و دیدگاه‌ها و منافع مشترک در عرصه دوجانبه و چند جانبه؛

به شرح ذیل به تفاهم رسیدند:

بند 1

کمیته عالی همکاری

1. طرف‌ها در راستای تقویت همکاری‌های متقابل و نزدیک‌تر نمودن مواضع دو کشور تصمیم گرفتند تا نشست کمیته عالی همکاری به ریاست معاون اول رئیس جمهوری اسلامی ایران و نخست وزیر جمهوری عربی سوریه را

به صورت سالیانه و به نوبت در هر یک از دو کشور برگزار نمایند و سازوکار مبادله هیئت‌های سیاسی میان دو کشور را با هدف ارتقای رایزنی در موضوعات دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی تداوم بخشند.

2. طرفین تصمیم گرفتند در اسرع وقت اقدامات لازم را جهت تصویب موافقت‌نامه همکاری‌های راهبردی و بلندمدت اقتصادی امضاء شده بین دو کشور (1397/11/08 - 2019/01/28) در مجالس دو کشور انجام دهند.

3. طرف‌ها در راستای تقویت همکاری‌های متقابل، تصمیم گرفتند تا نشست کمیته عالی همکاری‌ها به ریاست معاون اول رئیس جمهوری اسلامی ایران و نخست وزیر جمهوری عربی سوریه و همچنین نشست کمیسیون مشترک دو کشور در اولین فرصت برگزار گردد.

بند 2

همکاری در سازمان‌های بین‌المللی

1. طرف‌ها تلاش خواهند کرد از ظرفیت سازمان ملل متحد به عنوان یک مجمع چند جانبه صلح و امنیت بین‌المللی استفاده کرده و مشترکاً راهکارهایی موثر و ماندگار برای مسایل مهم بین‌المللی بیابند. طرف‌ها همکاری خود را در چارچوب سازمان ملل متحد و سایر سازمان‌های بین‌المللی ذیربط افزایش خواهند داد.

2. طرف‌ها به بذل توجه مناسب به نامزدی‌های یکدیگر ادامه خواهند داد.

بند 3

همکاری در سازمان همکاری اسلامی

طرف‌ها به عنوان اعضای سازمان همکاری‌های اسلامی، در جهت ارتقای همبستگی بین کشورهای عضو آن سازمان، حل اختلافات آنها و ارتقای جایگاه آن سازمان و پیوستن به تلاش‌های آن جهت تقویت همکاری بین‌نهادی آن از جمله در قالب کمیته دائم همکاری اقتصادی و بازرگانی (COMSEC) تلاش خواهند نمود.

بند 4

گسترش روابط دوجانبه و چندجانبه

1. به منظور گسترش و تحکیم روابط دوجانبه و نیز توسعه همکاری‌های چندجانبه با مشارکت دیگر کشورهای منطقه، طرف‌ها علاوه بر تعاملات منظم از جمله گفتگوهای سطح بالا، مذاکرات و اقدامات لازم را پیرامون تقویت ثبات، تضمین امنیت و ارتقاء سطح همکاری‌ها در منطقه انجام خواهند داد.

2. طرفها برای حل مسالمت‌آمیز بحران‌ها در منطقه پیرامونی خود، از طریق توسل به سازوکارهای دوجانبه و چندجانبه با هدف کمک به استقرار ثبات و آرامش در منطقه پیرامونی و کشورهای همسایه، تلاش خود را به کار خواهند بست.

بند 5

تحکیم ثبات و امنیت

طرفها در راستای مقابله با هر گونه ایده یا تحرکی که ریشه در طرح‌های برخی از طرفهای فرامنطقه‌ای دارد و منجر به تضعیف حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و نیز تغییر در مرزهای بین‌المللی یا ایجاد هویت‌های سیاسی جدید که منجر به بی‌ثباتی و تنش‌های دامنه‌دار خواهد شد، به صورت مشترک و مؤثر، همکاری خواهند کرد.

بند 6

همکاری علیه اقدامات قهرآمیز یک‌جانبه

1. طرفها تاکید می‌نمایند که اقدامات قهرآمیز یک‌جانبه توسط دولت‌های ثالث، نه تنها کمکی به حل مناقشات سیاسی بین‌المللی نمی‌کند بلکه منجر به تضعیف هر چه بیشتر صلح و ثبات و محدود شدن تجارت و توسعه می‌شود

2. طرفها سوءاستفاده از اهرم تحریم‌های اقتصادی علیه کشورهای مستقل را غیرقابل قبول می‌دانند.

3. طرفین تلاش‌های خود را در جهت پیگیری اقدامات لازم در مخالفت با تحریم‌ها افزایش داده و براساس منشور ملل متحد و توسعه همکاری‌ها برای لغو آن‌ها اقدام خواهند کرد.

بند 7

همکاری در زمینه بازسازی

با توجه به نیاز کشور سوریه به بازسازی و ثبات و امنیت نسبی در این کشور و به منظور جبران خسارات مبارزه با تروریسم، دو کشور تلاش‌های خود را به صورت دوجانبه، چندجانبه و از طریق سازمان‌های بین‌المللی در جهت همکاری در زمینه بازسازی و بازگشت آوارگان و پناهنجویان، انجام خواهند داد.

بند 8

همکاری در حوزه انرژی

1- طرفها برای گسترش تعاملات و همکاریها در حوزه انرژی از جمله نفت، گاز، برق و انرژیهای تجدیدپذیر، مصمم بوده و در این راستا همکاری مؤثری براساس اسناد امضاء شده بین وزارت خانه های ذیربط خواهند داشت.

بند 9

همکاریهای بانکی

1- به منظور تسهیل تجارت دوجانبه، طرفها همکاریهای بانکی را به شکل مقتضی گسترش خواهند داد.
2- طرفها مقدمات توسعه تجارت دوجانبه بر پایه ارزهای ملی (ریال ایران و لیر سوریه) را براساس توافقات بانکی بین دو کشور فراهم خواهند نمود.

بند 10

توسعه تجارت

1- طرفها به منظور توسعه مناسبات تجاری، به وزارتخانههای ذیربط خود مأموریت خواهند داد تا برای کاهش موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای و افزایش حجم تبادلات تجاری میان دو کشور مذاکرات جاری را تسریع بخشیده و براساس موافقت نامه تجارت آزاد امضاء شده اقدامات مؤثری را به عمل آورند.
2- طرفها، در چارچوب قوانین و مقررات خود، و بر اساس اسناد امضاء شده میان دو کشور، سرمایه‌گذاری متقابل در کشورهای یکدیگر یا سرمایه‌گذاری مشترک در کشور ثالث ذی‌نفع را تسهیل و مورد حمایت قرار خواهند داد.
3- طرفها با استقبال از سرمایه‌گذاری در بخش‌های متنوع اقتصادی در دو کشور، توافق نمودند که بخشهای خصوصی خود را براساس توافقات اتاق‌های بازرگانی دو کشور به گسترش تعاملات شان با هدف کمک به توسعه روابط دوجانبه تجاری بین دو کشور تشویق نمایند.

بند 11

همکاری در حوزه محیط زیست

با توجه به قرار گرفتن جمهوری اسلامی ایران، جمهوری عربی سوریه و کشورهای همجوار در منطقه در معرض تغییرات اقلیمی، براساس توافقات دوجانبه و چندجانبه، طرفها تشریک مساعی در جهت ارتقای روابط و همکاری

دو جانبه در قالب مدیریت پایدار و یکپارچه منابع آبی و زمینی در رابطه با مساله تغییرات اقلیمی از جمله از طریق افزایش ظرفیت سازی و مبارزه با چالشهای زیست محیطی خواهند کرد.

بند 12

همکاری در حوزه کشاورزی

طرفها در حوزه تجارت محصولات کشاورزی و تبادل تجارب و اطلاعات فنی در عرصه‌های مختلف بخش کشاورزی با یکدیگر همکاری خواهند نمود و براساس توافقاتی که در آینده خواهند داشت، همکاری‌های بیشتر میان بخش‌های خصوصی دو کشور را در این عرصه تسهیل و تشویق خواهند کرد.

بند 13

توسعه حمل و نقل

نظر به نقش قابل توجه حمل و نقل در توسعه تجارت بین دو کشور و سایر کشورهای همسایه و با لحاظ ظرفیت‌های حمل و نقل گسترده و مزیت‌های جغرافیایی دو کشور در مسیر کریدور شمال به جنوب و شرق به غرب، طرفها نسبت به توسعه حمل و نقل جاده‌ای، ریلی و دریایی میان دو کشور و با همکاری کشورهای همسایه و تسهیل ورود و بارگیری ناوگان باری هوایی و ریلی در قلمرو یکدیگر از جمله در زمینه افزایش ظرفیت پایانه های حمل و نقل بر اساس اسناد امضاء شده، همکاری خواهند کرد.

بند 14

همکاری‌های دانشگاهی، علمی و فناوری

طرفها به شکل مقتضی و براساس اسناد امضاء شده، ارتباطات و همکاری بین نهادهای ذیربط دو کشور در حوزه علم، فناوری و نوآوری را تقویت خواهند نمود. طرفها همچنین از تقویت کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی و عربی در دانشگاه‌های یکدیگر حمایت و اجرا خواهند نمود.

بند 15

همکاری در حوزه بهداشت، دارو و درمان

با توجه به شرایط جدید نظام سلامت در سطوح منطقه‌ای و جهانی، طرفها در عرصه‌های مختلف مربوط به سلامت به ویژه مراقبت‌های بهداشتی، خدمات درمانی، صنایع دارویی، واکسن و تجهیزات پزشکی بر اساس اسناد امضاء شده اقدام و اجرا خواهند کرد.

بند 16

همکاری‌های رسانه‌ای

طرف‌ها بر اساس اسناد امضاء شده، در حوزه همکاری‌های رسانه‌ای از طریق تقویت ارتباطات میان رسانه‌ها و شبکه‌های خبری دو کشور، کار و تولید مشترک، تبادل متخصصین و ارتقای توانمندی‌های آموزشی و انتقال دستاوردها، همکاری خواهند نمود.

بند 17

همکاری در حوزه میراث فرهنگی، گردش‌گری و ورزشی

طرف‌ها براساس موافقت نامه فرهنگی و برنامه اجرایی آن و همچنین براساس اسنادی که در زمینه‌های ورزشی و میراث فرهنگی در دست تدوین است، در حوزه فرهنگ به ویژه در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی و ارتقای تعامل در زمینه‌های ورزشی و امور جوانان اقدام خواهند کرد.

بند 18

همکاری‌های دینی و فرهنگی

طرف‌ها در راستای تقویت برادری و همبستگی میان پیروان همه مذاهب اسلامی، نفی خشونت و افراط‌گرایی، مقابله با اسلام‌هراسی و برقراری گفتگوی سازنده با پیروان سایر ادیان الهی، از همکاری نهادهای دینی و مراکز فرهنگی دو کشور حمایت نموده و هر گونه طایفه‌گرایی و اختلافات مذهبی بین پیروان مذاهب مختلف اسلامی و ترویج تفکرات تکفیری را مذموم می‌دانند و در جهت نفی آن تلاش خواهند کرد.

بند 19

همکاری‌های اطلاعاتی، امنیتی و دفاعی

1. طرف‌ها در حوزه مقابله با تهدیدات مشترک امنیتی همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی خود را به منظور مقابله با سازمانهای جدایی طلب و تروریستی گسترش خواهند داد.

2. طرف‌ها همکاری در حوزه دفاعی به ویژه در زمینه آموزش، پژوهش، رزمایش، تبادل تجربیات نظامی، فناوری دفاعی میان مؤسسات و مراکز تحقیقاتی ذی‌ربط را توسعه خواهند داد.

بند 20

مبارزه با تروریسم

دو طرف با توجه به این که مبارزه با تروریسم یک وظیفه بین المللی بوده و از قربانیان و آسیب دیدگان آن می باشند، همکاری خود را این راه ادامه داده و در جهت افزایش سطح تبادلات خود در این زمینه تلاش خواهند کرد.

بند 21

همکاری‌ها در حوزه مبارزه با جرایم

طرف‌ها، براساس اسناد امضاء شده، همکاری‌های خود را در جهت تبادل اطلاعات و تجربیات در خصوص پیش‌گیری و مبارزه با جرایم، از جمله جرایم سازمان‌یافته فراملی، قاچاق آثار فرهنگی و اموال طبیعی، اقدامات و جرایم تروریستی، تولید غیرقانونی و قاچاق موادمخدر، مواد روان‌گردان و پیش‌سازهای آن، قاچاق انسان و مهاجرت غیرقانونی، قاچاق سلاح، مهمات و مواد منفجره، جعل اسناد رسمی دولتی و خصوصی از جمله اسناد مسافرتی، جرایم مالی و پول‌شویی، کلاه‌برداری، جرایم سایبری و ممانعت از فعالیت‌های گروه‌های غیرقانونی شرط‌بندی و قمار در فضای مجازی، توسعه خواهند داد.

بند 22

همکاری‌های حقوقی و قضایی، زنان و خانواده

1. طرف‌ها، نسبت به تقویت همکاری‌های قضایی و حقوقی خود، از جمله از طریق اجرای «موافقت‌نامه معاضدت قضایی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه» که میان طرفین به امضا رسیده، همکاری خواهند نمود.

2. طرف‌ها همکاری‌های خود را در حوزه‌ی زنان و خانواده از طریق برگزاری نشست‌های مشترک میان نهادهای فعال ذی‌ربط در دو کشور و امضای اسناد مربوطه تقویت خواهند کرد.

3. همکاری‌های کنسولی و امور اتباع دو کشور براساس یادداشت تفاهم کنسولی امضاء شده اقدام و دنبال خواهد شد.

بند 23

همکاری‌های پارلمانی

1. طرف‌ها نسبت به توسعه همه‌جانبه‌ی روابط بین پارلمان‌های دو کشور از جمله تقویت روابط بین گروه‌های دوستی پارلمانی تلاش خواهند نمود.

2. پارلمان‌های جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه در مجامع پارلمانی بین‌المللی نظیر اتحادیه بین‌المجالس، مجمع مجالس آسیایی و اتحادیه بین‌المجالس دولت‌های عضو سازمان همکاری اسلامی تشریک مساعی خواهند کرد.

بند 24

ترتیبات اجرایی لازم

1. کلیه وزارت‌خانه‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط طرف‌ها، در چارچوب سازوکارها و کمیته‌های فعلی و یا در غیر این صورت، در چارچوب سازوکارهای جدیدی که در طول اجرای این یادداشت تفاهم شکل خواهند گرفت، تا جایی که حوزه مسئولیت و اختیارات آنها اجازه دهد، به همکاری خواهند پرداخت، و برای دستیابی به افق جدید همکاری‌ها، برنامه‌های مناسب را با حسن نیت تدوین و اجرایی خواهند نمود.

2. طرف‌ها به شکل مقتضی به منظور تعیین جهت‌ها و جزئیات همکاری و تحقق اهداف بیان شده در این یادداشت تفاهم، تدوین و امضای ترتیبات اجرایی جداگانه در زمینه‌های مختلف را مورد بررسی قرار خواهند کرد.

3. کمیته سیاسی به ریاست دستیار ارشد وزیر خارجه در امور ویژه سیاسی از طرف جمهوری اسلامی ایران و معاون وزیر خارجه از طرف جمهوری عربی سوریه هر شش ماه یکبار به طور متناوب در پایتخت‌های دو کشور به منظور پیگیری، ایجاد و تدوین برنامه‌های مناسب جهت پیاده‌سازی بند‌های این یادداشت تفاهم برگزار خواهد شد.

بند 25

تاثیر بر سایر توافقات

گستره آثار این یادداشت تفاهم بر تعهدات و حقوق طرف‌ها ناشی از سایر توافقات‌های دوجانبه یا چندجانبه بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه و یا با طرف‌های ثالث خدشه‌ای وارد نخواهد ساخت.

بند 26

اجرایی شدن

این یادداشت تفاهم با هدف افزایش و توسعه همکاری بین طرف‌ها امضا شده و منجر به تأسیس یک توافق بین‌المللی تحت حقوق بین‌الملل نخواهد گردید. هیچ یک از مفاد این برنامه جامع به نحوی تفسیر یا اجرا نخواهد گردید تا منجر به ایجاد حقوق یا تعهدات قانونی الزام‌آور برای دولت مربوطه طرف‌ها گردد.

بند 27

اصلاحات

این یادداشت تفاهم می‌تواند در هر زمانی با توافق دو طرف به صورت کتبی اصلاح و تکمیل شود.

یادداشت تفاهم جامع همکاری‌ها بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی مشتمل بر یک مقدمه و بیست و پنج (25) بند در شهر دمشق در تاریخ ... 1401 هجری شمسی برابر با ... 2022 میلادی در دو نسخه به زبان‌های فارسی، عربی و انگلیسی به امضا رسید که کلیه نسخ از اعتبار واحد برخوردار هستند. در صورت بروز هر گونه اختلاف در اجرا یا تفسیر، نسخه انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف

جمهوری عربی سوریه

بشار اسد

رئیس جمهوری عربی سوریه

از طرف

جمهوری اسلامی ایران

ابراهیم رئیسی

رئیس جمهوری اسلامی ایران